

Лизинг ▶ 17-23
Необслужваните договори ще намалееят до 15%

Теодор Маринов, съпредседател на Българската асоциация за лизинг

Тема на деня ▶ 4-5

Повече контрабанда или по-малко пушачи

▶ С 34% е намалял физическият обем на цигарите за четирите месеца от началото на тази година. Това каза директорът на Агенция "Митници" Ваньо Танов

Компании ▶ 11
Март донесе първи ръст на премиите за 2010 г.

Брутният премиум през март са се повишили с 1.7% на годишна база до 128.1 млн. лв. Делът на автомобилните полици в общото застраховане се увеличи до 75%

Компании ▶ 13
Нови панически разпродажби на акции и валути

Все по-ясното изнасяне на финансовата криза от Гърция към Испания разтресе пазарите

pari.bg
Пари

Сряда

26 май 2010, брой 96 (4907)

USD/BGN: 1.60012

▲ +2.24%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.22230

▼ -2.19%

Българска народна банка

Sofix: 365.21

▼ -3.13%

Българска фондова борса

BG40: 104.90

▼ -1.45%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

НА ЕДНА РЪКА ОТ РЕЗЕРВА

Правителството е на път да отвори широко вратата пред харченето на фискалния резерв. Одобреният от тристранния съвет проект за актуализация на бюджета предвижда долна граница за резерва от 4.5 млрд. лв., но към 31 декември. Това означава, че през годината правителството може да харчи повече и резервът да бъде под тази граница ▶ 6

Новини ▶ 3
Телефонът на абоната не е включен

Учтив женски глас съобщава "телефонът на абоната не е включен или е извън обхват". Този глас се чува и при набирането на митичния номер 0888 888 888

Новини ▶ 7
Бизнесът стана толерантен към сивата икономика

Сивата икономика е неизбежен елемент от икономическата ни среда. Тя е необходимото зло, което компенсира пропуските в данъчното и осигурителното законодателство

Новини ▶ 8-9
След две години фермерите ще получават повече

Ще има нова политика на подпомагане на земеделието в ЕС и от това България само ще спечели, каза за в. "Пари" Цветан Димитров, зам.-министър на земеделието

Компании ▶ 12
Wizz air планира 32% ръст на пътниците

За цялата 2009 г. авиопревозвачът е транспортирал близо 550 хил. души, а през новата година планира да има 730 хил. пътници. Това би било увеличение от 32%

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш Мартин Винтеркорн

Volkswagen е най-продаваната марка в Европа през април по данни на Асоциацията на производителите на автомобили в Европа. За успеха е помогнал новият Golf VI, отчитат оттам. Продажбите на компанията, управлявана от Мартин Винтеркорн, са общо 138 304. На второ и трето място през април са Renault и Peugeot.

Губещ Димитър Димитров

"Неохим" АД с главен изпълнителен директор Димитър Димитров загуби 9.16% от пазарната си капитализация в рамките на вчерашната сесия. Книжката на димитровградския торов завод се сринаха до 23.202 лв. за акция. По позицията на комбината бяха сключени две сделки, в които 50 лота смениха собственика си. "Неохим" беше най-губещата компания от включените в базата на бенчмарка Sofix.

Мнения

► Коментар към материала "Министър без портфейл и явно без работа". Винаги ще се намери някой, който не е разбрал за какво иде реч. Ако беше недодялан и си мълчеше, БД щеше да не си е заслужил портфейла сега, защото има позиция - "Защо го има". Стига с тези мухълъвщини, кога българинът ще умее да си казва на висок глас и аргументирано собственото мнение? Да прави гафове, защото има официално становище на институцията. Но и от Ватикана направиха гаф и никога не пита каква работа имат... нали.

Баба ви

Коментар

► Финансовият министър Симеон Дянков и премиерът Бойко Борисов досега поне три пъти смениха прогнозите си за бюджетния дефицит през тази година

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Дефицит на решения

pari.bg Топ 3

1 И "Виваком" пуска телевизия. Телекомите застават директно срещу кабелните оператори.

2 Министър без портфейл и явно без работа. Какво прави Божидар Димитров в правителството, ако работата му е основно да създава гафове?

3 Финансовото министерство плаща тихомълком на "Информационно обслужване". Държавното дружество продължава да поддържа системите на ведомството, въпреки че загуби обществената поръчка.

В началото идеята бе за балансиран бюджет. После се промени за около 1.8% от БВП. По-късно стана ясно, че няма как - ще стигне 3%. Вчера се появи поредната цифра - 4.8% от БВП. Дано да е за последно.

Несигурността с какъв дефицит ще завърши годината бюджетът започва да става повече от обезпокоителна. Защото все още не е ясно как може да бъде запълнена дупката. Въпреки 60-те антикризисни мерки, за които правителство, синдикати и работодатели уверяваха, че ще донесат 1.6 млрд. лв. допълнително в бюджета.

Ускорената приватизация, емитирането на облигации, продажбите на въглеродни емисии се оказаха трудно осъществими задачи. По реализацията им правителството напредва със същата скорост, с която се решава да съкращава публични разходи и

Мила Кисьова
mkisiova@pari.bg

” Несигурността с какъв дефицит ще завърши годината бюджетът започва да става повече от обезпокоителна

да се отказва от "свещени крави". А вече сме почти в средата на годината.

Да се разчита, че вдигането на данъци (включително и ДДС, той още не ни се е разминал) ще напълни бюджета, също е доста рисковано. За справка - лошите резултати от събираемостта на по-високите акцизи. По-високото данъчно бреме пък със сигурност ще тласне немалка част от икономиката ни в сивия сектор, което ще свие още постъпленията в бюджета.

Сега големият въпрос е да се покрива ли дефицитът със средства от фискалния резерв или не. И с колко. Тук мненията са полярни, макар правителството да получи вече благословията на социалните партньори. По-важно е обаче какво ще кажат пазарите. Защото това няма как да не се отрази на една бъдеща емисия облигации или заем.

Или на инвеститорския интерес. Самите участници в тристранката признават: Приехме на честна дума числата на правителството в проекта за актуализация на бюджета. Финансовият министър ги успокоил, че всички прогнози са възможно най-консервативни и това, което можело да изненада, ще е към по-добро и че по-лошо не може да стане.

Ако обаче правителството на ГЕРБ се бави с взимане на решение, е трудно да си представим, че ни чака по-добро от сегашното положение. И в момента Борисов като че ли няма много възможности за избор. Едни твърдят - има още резерви в свиването на публичните разходи. Други пък са на мнение, че това може да взриви някои системи - социални, здравни, образователни, отбрана... Единственото сигурно засега е, че дефицитът продължава да расте.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg;
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802;
e-mail lapostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851;
e-mail satanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
I зам. главен редактор
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
Зам. главен редактор
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395438
Нюз редактор
Димитър ДЖЕНЕВ - 4395846
Отговорен редактор
Евгени ГАВРИЛОВ - 4395845
ИНВЕСТИТОР
Мирослав ИВАНОВ - 4395867

БИЗНЕС
Мила КИСЬОВА - 4395863
МОЯТ БИЗНЕС
Светлана ЖЕЛЕВА - 4395871
НЕДВИЖИМИ ИМОТИ
Красимира ЯНЕВА - 4395876
УИКЕНД
Елена Пулчева - 4395877
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891,
факс 4395826

КОРЕСПОНДЕНТИ
Бургас
Евгения ДЖОРДЖЕВА - 0884 987 487
Плевен
Ангел АТАНАСОВ - 0887 810 542
Пловдив
Михаил ВАНЧЕВ - 0889 623 679
Русе
Румен НИКОЛАЕВ - 0888 748 218
Стара Загора
Сашка ПАНАЙОТОВА - 0883 342 119

Добрич
Мария ДОБРЕВА - 0888 148 060
Перник
Мария ВАСИЛЕВА - 0888 213 804
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

„Данните за прекъсванията на тока ще се отчитат от диспечери и ще се публикуват в обща информационна система

► **Ангел Семерджиев**, председател на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране

Число на деня

341

► хил. са безработните в България за първото тримесечие на 2010 г., показват данните на НСИ. Броят им се увеличава със 118.8 хил., или 10.2% на годишна база

Изненада

Телефонът на абоната не е включен

Учтив женски глас съобщава „телефонът на абоната не е включен или е извън обхват“. Познато, нали? Този глас обаче се чува и при набирането на митичния номер 0888 888 888, който според британското издание Telegraph е спрян заради прокобата, която тегне над предишните му собственици. Съвпадение или не, и тримата са мъртви. При това не са доживели старини.

Хронологията на телефона започва със създателя и дългогодишен директор на „М-Тел“ Владимир Грашнов, който почина през 2001 г., след като прекара почти 5 месеца в болница. Според Telegraph причина за смъртта му е рак. Изданието твърди, че Грашнов се е разболял от дистанционно радиационно отравяне от свой конкурент.

Следващият собственик на номера с девет осмици е Константин Димитров-Самоковец, пише британското издание. Telegraph го определя като шеф на организираната престъпност, убит през 2003 г. Димитров загуби живота си в центъра на Амстердам, където бе застрелян на площад „Дам“. Според Telegraph той не е бил там само за да обядва с манекенката Цеци Красиминова (която също бе ранена при стрелбата срещу него), но и за да инспектира наркоимперията на стойност над 580 млн. EUR. Telegraph твърди, че 31-годишният българин е носел мобилния си телефон, когато е бил

„Проклятието над деветте осмици накарало „М-Тел“ да спре митичен номер

застигнат от куршумите на наемния убиец.

Следващият притежател на телефона е Константин Дишлиев. Той бе разстрелян пред индийски ресторант в центъра на София през 2005 г., а в тялото му са намерени 10 куршума. Telegraph има пикантна информация и за него - основната дейност на 28-годишния бизнесмен е била свързана с недвижимите имоти, чрез които обаче тайно е управлявал трафик на кокаин. Причина за смъртта му е залавянето на пратка на стойност 150 млн. EUR от българските митничари.

Историята на 0888 888 888 обаче свършва с Дишлиев, който е последният собственик на прокълнатия телефон. След убийството му номерът е непрекъснато изключен, а според британското издание вече е спрян завинаги. При набиране се чува добре познатото съобщение за изключен телефон, което е валидно за всички останали номера от мрежата на оператора.

В „Пари“ потърси официално становище от компанията и то е следното: в базата ни данни този номер е активен. Просто в момента е изключен.

По "Guardian"

Церемония

► Кралица Елизабет II откри официално сесията на новия британски парламент с пишна церемония. В традиционното си тронно слово тя очерта приоритетите в програмата на коалиционното правителство, сред които като най-важни бяха открити намаляването на бюджетния дефицит на Великобритания и възстановяването на икономическия растеж

СНИМКА REUTERS

Заплата

1900 EUR за чистач в гръцкия парламент

Месечната заплата на чистач в гръцкия парламент е 1900 EUR, съобщава гръцкият вестник „Та Неа“. Изданието отбелязва това като илюстрация на факта, че като цяло служителите в парламента са едни от най-добре платените държавни чиновници в южната ни съседка.

Общият им брой е 1340,

като те струват на държавата 54 млн. EUR дори и след съкращенията. Докато целият държавен сектор попада на прицела на МВФ, служителите в парламента получават право на пенсия при 28.5 години трудов стаж без ограничение във възрастта, посочва още изданието.

КОГАТО ИМАТЕ НУЖДА ОТ ЕКСПЕРТЕН ЕКИП
РАЗЧИТАЙТЕ НА НАС

SOCIETE GENERALE
ЕКСПРЕСБАНК
УСПЯВАМЕ ЗАЕДНО

0800 18 888
www.sgeb.bg

Повече контрабанда или

Рязко е спаднал физическият обем на цигарите, но няма данни за рязко спадане на тютюнопушенето

С 34% е намалял физическият обем на цигарите за четирите месеца от началото на тази година. Това каза директорът на Агенция "Митници" Ваньо Танов след извънредното заседание на комисията по вътрешна сигурност и обществен ред.

Той уточни, че с 13% са намалели приходите от акцизи за разглеждания период. Танов обаче уточни, че през първите три месеца цигарите са били по-евтини, тъй като реално новият акциз влезе в сила от първи април. Той отново напомни, че във всички европейски страни, в които акцизът е бил увеличен, през първите месеци се наблюдават рязко намаляване на физическите обеми и скок на контрабандата на цигари. По-късно обаче пазарът се е нормализирал.

По думите на митничар номер едно спадът на физическия обем не е пропорционален на повишаването на контрабандата, тъй като една част от хората отказвали цигарите.

Дали има данни за крупен контрабандист на цигари - Танов обясни, че досега митничарите са залавяли малки пратки. Той обясни, че с тази информация би трябвало да разполага Министерството на вътрешните работи. По думите му причината била, че агенцията не разполага с оперативни средства.

Смятам, че не е правилно вече да се намалява акцизът на цигарите, защото пазарът е наситен с контрабандни цигари, тези цигари, докато не се изчерпят, няма да се получи нужният ефект от увеличаването на акциза, каза още той.

Биляна Вачева
bvacheva@pari.bg

Водата се мъти

На въпрос дали о е оказван натиск той да бъде свален от поста, митничар номер 1 отговори, че почти всички фирми, които са свързани с производството и продажбата на акцизни стоки - алкохол, цигари и горива, не харесват промените в наредбата за акцизните стоки. Тя предвижда да се монтира GPS устройства на цистерните, на бчвтите, така че да се засече постъпването и продаденото количество алкохол и гориво. Т.е. на входа и на изхода на хиляди съдове в избите трябва да има контролна система. Производителите на алкохол тогава бяха категорично против тази мярка. Според тях това изисква големи инвестиции, а освен това голяма част от производителите на алкохол са застрашени от фалит.

Прозрачност без граници

Тези промени гарантират контрол и ясни правила и затова тези, които досега не са внасяли акцизи, не са доволни.

Танов отказа да назове кои фирми става дума, но уточни, че във всеки от изброените браншове има такива. По думите му той изпълнява това, което пре-

миерът Бойко Борисов му е казал: "Няма по-големи и по-малки фирми, правилата са за всички."

Вярвам на премиера и смятам, че няма да бъде освободен от поста, който в момента заемам, каза Танов.

Не сравнявай несравнимото

Абсолютно нелогично е да се сравняват данни за постъпилите приходи в митниците през тази година и през 2001, 2002 г. и т.н., каза Танов. Причината е, че тогава икономиката ни е била затворена, докато сега сме част от единния европейски пазар. През 2005-2006 г., когато беше увеличен акцизът на цигарите от 30 лв. за 1000 къса на 72 лв. на 1000 къса, физическият обем е паднал от 20 млрд. до 13.8 млрд. къса. Това реално е спад от 31%. Танов обясни, че тогава България не е била част от ЕС и всички наши граници са били външни. А сега в много голяма степен ние зависим от това какво се случва в съседите ни. Румъния и Гърция много преди нас увеличиха акциза на цигарите. Ако ние бяхме оставили акцизната ставка без промяна, това означаваше, че цялата контрабанда щеше да се насочи към тези страни, уточни Танов.

В общия кюп

Причината и ние да се присъединим към тях е споделяната отговорност, каза още той. Най-пресният пример бил увеличаването на акциза на горивата в Гърция, което кара много хора да идват в България да зареждат гориво, защото е

” Няма конфликт между митниците и МВР

Ваньо Танов,
директор на Агенция "Митници"

с 40 ст. по-евтино. Гърците не могат да направят нищо по този въпрос, тъй като акцизът е платен у нас, а потреблението става в южната ни съседка, обясни Танов. Той допълни, че на практика Гърция и България са два града в една държава, наречена ЕС. Това всъщност пък е един от пасивите на обединението. Танов даде за пример Германия, която от контрабанда на цигари търпи загуби от близо 4 млрд. лв.

13%

► са паднали приходите от акцизи за периода януари - април 2010 г.

34%

► е намалял физическият обем на цигарите за четирите месеца от началото на тази година

► Доволен съм от работата на Агенция "Митници",

► Депутатите от Коалиция за България Корнелия Нинова, Ангел Найденов и Румен Петков (от ляво на дясно) останаха доволни от изслушването на Танов, което те поискаха

Танов очаква да остане начело на митниците

Не са обсъждани кадрови промени в агенцията

Кадрови промени в Агенция "Митници" не са били обсъждани. Ако има такива, те ще се обсъждат на най-високо ниво, каза Ваньо Танов. На въпрос на журналисти дали той ще запази поста си, Танов отговори, че не смята, че ще бъде сменен. Миналата седмица финансовият министър Симеон Дянков уточни, че е доволен от работата на Танов. Ден по-късно и премиерът Борисов индиректно го подкрепи, като каза, че са

важни резултатите и какво той ще постигне.

Реакция

Именно заради словесните престрелки между вице-премиера Цветан Цветанов и Танов министър-председателят категорично забрани на министрите си да се критикуват по медиите.

По повод словесните атаки между Дянков и Цветанов Танов коментира, че е прекалено ниско в йерархията, за да се меси в отношението между министъра на финансите и вътрешния министър. Директорът на Агенция "Митници" категорично заяви, че на него

никой не му пречи да работи.

Част от депутатите от Коалиция за България, които са членове на комисията по вътрешен ред и сигурност, коментираха, че са удовлетворени от представената от Танов детайлна информация.

Резултат

Дори Корнелия Нинова, която беше една от основните критици на Танов, остана видимо доволна от изслушването на митничар номер едно. Според друг член на комисията - Румен Петков, би трябвало и Цветан Цветанов да се яви пред нея.

ПО-МАЛКО ПУШАЧИ

каза Ваньо Танов

СНИМКИ МАРИНА АНГЕЛОВА

Държавата е съучастник в контрабандата

Държавата е съучастник в контрабандата на цигари със свои действия и бездействия. Има наредба от 2007 г., която дава възможност за сформирането на съвместни мобилни групи между митниците и гранично-полицейските служби. Моето впечатление е, че от средата на миналата година такива групи не са формирани. След като не се използват инструментите, създадени през годините, резултатът няма как да бъде друг.

Това, че не се използват от двете министерства (Министерството на

Румен Петков,
бивш вътрешен министър

” Няма мобилни групи между митниците и граничните служби

финансите и МВР) тези мобилни групи, които са ключови, може само да ни наведе на мисълта, че това се прави умишлено. Две трети от наказателните постановления падат в съда, защото конфискуваните цигари в обектите са на стойност под две минимал-

ни работни заплати. Дадох пример с 2006 г., когато бяха конфискувани над 5200 мастербокса цигари само на границата, и докато на границата има неефективно противодействие, няма как да има резултат.

Коалиция за България е готова да подкрепи законодателни промени от гледна точка на ефективността и превенцията, включително наказуемо да е наличието на контрабанда. По отношение на неразбирателството между МВР и митниците проблемът е в държавното ръководство.

Митническите приходи изостават с близо 600 млн. лв.

Ръстът на контрабандата рязко намали постъпленията от акцизи

Само за първото тримесечие на тази година събраните приходи от ДДС от внос, мита и акцизи са с 571.5 млн. лв. по-малко от планираните. Това показват данните на Агенция “Митници”. По план на всеки три месеца митническите приходи би трябвало да са по 1.830 млрд. лв. За периода януари - март те са едва 1.258 млрд. лв.

Още в началото на годината финансовият министър Симеон Дянков обясни, че първите три месеца на годината ще са най-тежки и приходите в бюджета ще ли да тръгнат нагоре през юни.

Сметки

За април по предварителни данни на митниците постъпленията са 478 млн. лв. В края на този месец обаче ще стане ясно точно колко ще стане ясно точно колко са те, тъй като именно от

► Приходите в митниците стигнаха 1.3 млрд. лв. за първото тримесечие

първи април влязоха в сила по-високите мита. Това рязко увеличи контрабандата на цигари и намали постъпленията. Според депутатата от БСП Корнелия Нинова контрабандата е скочила с 50%.

Каква я мислехме, каква стана

През уикенда стана ясно, че дефицитът за 2010 г. е заложен да стигне 3.2 млрд. лв. Въпреки това обаче Дянков продължава да твърди, че той ще е под 2 млрд. лв. Основният проблем за фиска са падналите

приходи от ДДС и акцизи. За това предупреди още преди два месеца от МВФ. Тогава от фонда уточниха, че основното предизвикателство пред правителството ще е събираемостта на приходите. Това е и причината кабинетът да обмисля ползването на пари от фискалния резерв, за да запълнят дупката в бюджета. По-късно резервът ще бъде попълнен с пари от приватизацията на държавни дялове или с емисия дългови инструменти.

Биляна Вачева

МКВ Unionbank
Специално за теб

Скъпа, кой е най-добрият кредит?

Отпуснатият, разбира се!

Не чакай повече!

Сега е моментът за ново жилище с ипотечен кредит **Домът с пакет Удобство+**

- лихва **7,40%** в евро фиксирана за първата година
- до 80% финансиране
- до 12 месеца gratuitен период
- **безплатни** застраховки „Живот“ и „Имот“
- ГТП 8,49% при 30 000 евро и лихва 7,40% за 22 години, обща дължима сума 63 362,41 евро, месечна вноска 232,41 евро

www.unionbank.bg

☎ 0700 12 200

Фискалният резерв остава без задължителния лимит

В проекта за актуализация на бюджета е записано неизпълнение на приходите с 2 млрд. лв. и дефицит от 4.8%

Правителството си остава вратичка да бърка във фискалния резерв колкото пожелае. В проекта за актуализация на бюджета вместо записана граница, под която не трябва да пада, се казва, че резервът трябва да бъде 4.5 млрд. лв. към 31 декември. Това означава, че през годината може да бъде и по-малко. В действащия бюджет например пише, че границата за цялата година е 6.3 млрд. лв. и той е почти толкова в момента. С парите кабинетът смята да финансира несъбрани приходи. Идеята е подкрепяна от работодателите и синдикатите.

С мост, но без гаранции

Става въпрос за „мостово финансиране“ и изваденото от резерва после ще бъде върнато от приходи, обясниха участниците в тристранния съвет. В същото време според проекта правителството очаква неизпълнение на приходите с 2 млрд. лв. Работодателите са предложили още мерки, които се отнасят както до орязването на още разходи от държавните органи, така и до увеличаване на приходите. Според вицепрезидента на КНСБ Николай Ненков липсата на лимит за фискалния резерв е техническа грешка. Ние сме я посочили и се надяваме да

” Няма универсална формула до каква степен един фискален резерв може да бъде черпен. Хубаво е колкото повече бели пари за черни дни имаш, толкова по-стабилен се чувстваш

Константин Тренчев,
председател на КТ „Подкрепа“

” Явно правителството на този етап предпочита по-евтиния финансов ресурс, както ние препоръчавме

Николай Ненков,
вицепрезидент на КНСБ

я поправят, каза Ненков. И работодателите, и синдикатите увериха, че резервът при всички положения няма да пада под „санитарния минимум“. Такъв няма записан в нито един нормативен

акт. Според Божидар Данев например той е 4 млрд. лв., а според Пламен Димитров от КНСБ - 3.5 млрд. лв. Според икономическите експерти той трябва да се харчи само в шокови ситуации, защото

е буфер за финансовата стабилност и гарант на валутния борд. Причината е, че при спешна нужда от пари в условията на валутен борд БНБ няма инструменти, с които да ги осигури.

Голяма дупка, много голяма

Според актуализацията на бюджета годината ще завърши с бюджетен дефицит от 3.7 млрд. лв., или 4,8% на касова основа. Това оз-

начава, че по европейските стандарти за изчисление на начислена основа може и да е повече. В сега действащия закон за бюджета е записан дефицит от 1.8% от БВП.

Филипа Радионова

Предложихме да се орежат още разходи

За първи път държавата поема негативите от икономическата криза чрез съществено намаляване на разходната част на бюджета. Посоката е важна. Не се пипат данъчните ставки, не се пипат социалните плащания, не се сменя общо бизнес средата.

Финансирането от фискалния резерв ще бъде мостово, т.е. ще бъде възстановено чрез предложенията за съществено увеличаване на приходната част. Това може да стане чрез продажбата на миноритарните дялове на държавните дружества, чрез пласиране на държавни ценни книжа на вътрешния пазар и намаляване задлъжнялостта към външния пазар.

Не виждам защо редица министерства не намалят своите разходи, например чрез приватизацията на обекти, които не ги

обслужват. Например МО, те имат огромни разходи по поддръжка на имоти, които не се ползват. Или МВР защо не аутсорсват дейността по даване номерата на автомобилите. Дали сме списък от поне 20 дейности на министерствата, които мо-

же да бъдат аутсорснати. Защо не се намалиха субсидиите на тютюнопроизводителите, разходите на Народното събрание, на Министерството на правосъдието? Предложихме ги тези неща.

Божидар Данев,
председател на БСК

Бюджетният дефицит трябва да бъде под 3%

Правителството трябва да обмисли много внимателно актуализирането на бюджета, което планира, за да намали бюджетния дефицит под 3%. Ако това не стане, има опасност да се отдалечим от еврозоната и да станем рискова страна. Необходимо е правителството да гарантира възприемането на европейската методология за измерване на бюджетен дефицит.

Първоначалната идея на актуализацията на бюджета беше да се намалят разходите. Това, което забелязваме в момента, е, че по-скоро актуализацията ще доведе до повече разходи, вместо да има ограничаване на разходната част. Човек, като вземе да смята, работата се получава. Аз, като ги събера, ставам 1.600 млн. лв. И като ги прибавим към досегашните 1.700 млн. лв., става над 3 млрд. Това е много обезпоко-

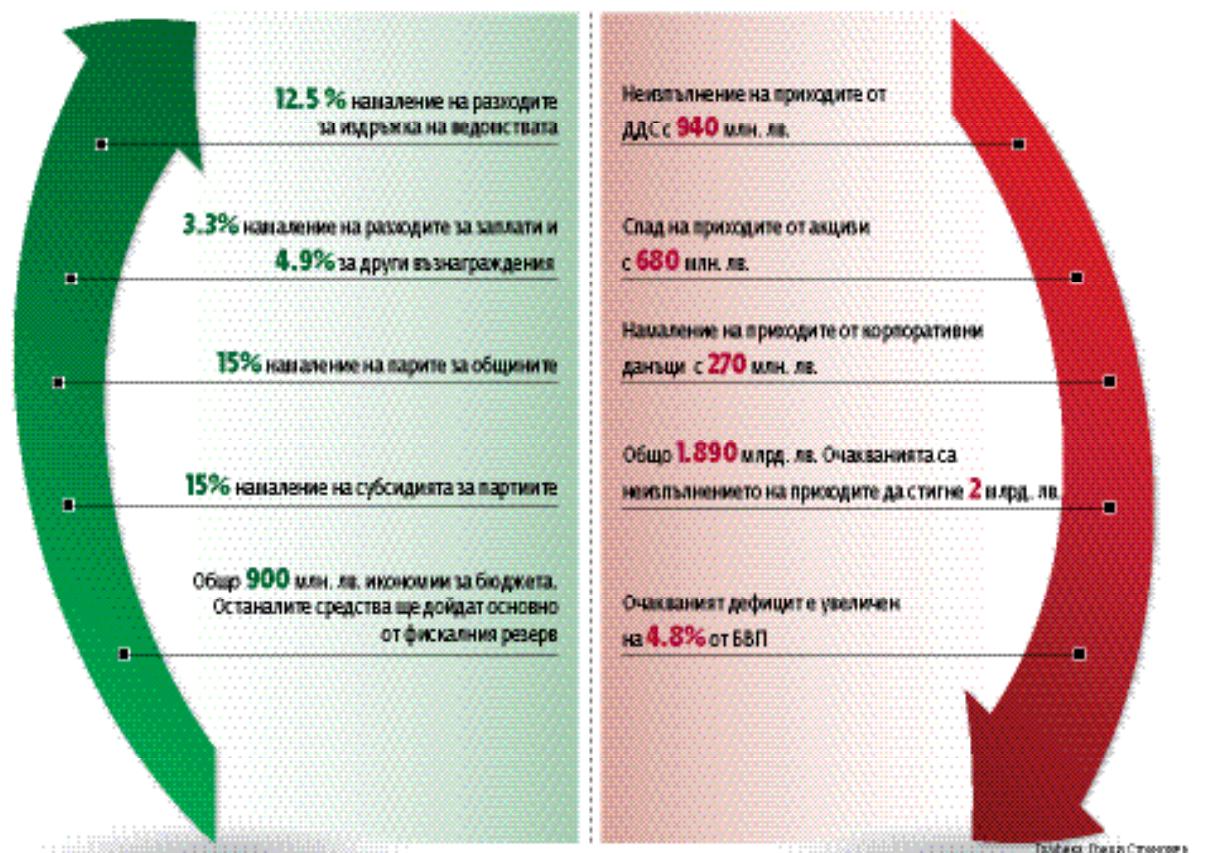
ителна картина, пак ви казвам. СДС поиска актуализация на бюджета, за да бъде намален, а не за да бъде увеличен дефицитът. Безусловна подкрепа не даваме, има една голяма въпросителна. Ако няма реално съкращаване на разходите, през два-три месеца ще се дебатира

темата за вдигане на ДДС. Пари срещу реформи - това е принципът, който трябва да се спазва.

Мартин Димитров,
председател на СДС

Факти от проекта за актуализация на бюджета

Бизнесът стана п към сивата иконом

Проучване показва изненадващо висока търпимост към заобикалянето на законите

Сивата икономика е неизбежен елемент от икономическата ни среда. Тя е необходимото зло, което компенсира пропуските в данъчното и осигурителното законодателство. Нещо повече, сивата икономика е механизъм за оцеляване на граждани и фирми.

Констатациите са от провежданото мащабно проучване на Асоциацията на индустриалния капитал, което е част от по-голям проект - "Ограничаване и превенция на неформалната икономика". Засега резултатите са междинни, но са достатъчно показателни. (Цялостното проучване ще бъде завършено в края на годината, като ще обхване над 1000 компании, както и представителна група от населението в страната.)

Вероятно заради кризата търпимостта към сивата икономика на обществото ни се оказва много по-висока от очакваната проява на балкански манталитет за заобикаляне на законите. Затова една от големите задачи на проекта е да работи за промяна на тази нагласа в обществото, казва Васил Велев, председател на АИКБ.

Причинна обусловеност

Колкото и да се намаляват

данъците и осигуровките в България, те продължават да бъдат посочвани от фирмите като прекалено високи и като първа причина за зараждането и процъфтяването на сивата икономика. Това може да се обясни с известна инерция или неинформираност на бизнеса и тук е ролята ни в организирането на обучения, смята Велев. От друга страна, това е сигнал, че въпреки ниските преки данъци бизнесът е товарен от немалко такси, т. нар. квазиданъци. За това говори и голямото (над 40%) преразпределение през бюджета.

На второ място като причина за посивяването на бизнеса са междуфирмените задължения. Всяко второ предприятие отчита, че има задължения. Това ги прави лабилни и податливи на сиви практики, а кризата допълнително усложнява ситуацията.

В същото време фирмите смятат, че рискът от разкриване на нарушенията на законодателството е нищожен, а наказателната отговорност - символична.

Законодателството пък стимулира към сиви практики и наказва светлия бизнес. Непрозрачните, пълни с двусмислие правила за стартиране и извършване на стопанска дейност само може да подтикнат предприемачите да заобиколят законите. Най-критикувано е "нееластичното и закостеняло" трудово законода-

телство, както и тромавата система за отчитане на икономическата дейност.

Генератор

Държавата е основен генератор на сива икономика, е всеобщото мнение сред анкетиранияте. Достатъчно е само да вземем примера с неразплатените обществени поръчки.

Държавата обаче бива критикувана и заради усложняването на законодателството и прекалено многото регулации.

В същото време администрацията е упреквана в ниска компетентност и бездействие в превенцията на неформалната икономика. На общинско ниво пък се среща в най-голяма степен корупция.

Индекс

Една от целите на проекта е на базата на събраната информация да се изработи индекс на сивата икономика и да се следи нивото му.

В момента оценките за дяловете на сенчестия бизнес по браншове варира от 20-30 до 70 и повече процента. Това зависи както от степента на развитост на бранша, така и от размера на фирмите.

При малките фирми съпричастността към сивия сектор е по-висока. Тъкмо малките работодатели застъпват мнението за "здравословен" минимум на сива икономика у нас.

Мила Кисьова

Мотиви Защо се пристъпват законите

► Сивият сектор дава повече свобода в избора на

доставчиците и дистрибуторите.
► Той е по-рентабилен.
► Плащат се по-ниски данъци и разходи за труд.
► По-лесно се набира персонал.
► Спестява се бумажина-

та, свързана с осчетоводяване на дейността.
► Генерират се свободни парични потоци, които се ползват за други цели.
► Нелоялността на големите играчи принуждава малките да са по-гъвкави.

Половината самонаети са в сивия сектор

Увеличеният осигурителен праг няма да реши проблема

Половината от самонаетите лица у нас, които трябва да се самоосигуряват, са в сивия сектор на икономиката. Те декларират много по-ниски доходи от реалните, наемат персонал без трудови договори, укриват обороти, обобщава ст.н.с. д-р Победа Луканова от Икономическия институт на БАН в изследователския си проект на тема "Самонаемането в България".

Доходи

Примерът от 2008 г. показва, че ако общо заетите у нас декларират среден доход от 500.56 лв., за са-

моосигуряващите се той е 226.87 лв. на месец. Ощетяване на бюджета се получава и по линия на членове на семейството, които работят във фамилната фирма, но не декларират доходи. Само 5.4% от самоосигуряващите се лица и едва 0.2% от земеделските стопани осигуряват втори член на семейството.

Увеличеният осигурителен праг за самонаетите лица през тази година до 420 лв. едва ли ще промени тази порочна практика, смята Луканова. Според нея по-работещ вариант е въвеждането на диференцирани месечни осигурителни прагове, които да съответстват на осъществяваната икономическа дейност от самонаетия.

Мила Кисьова

Пътувай комфортно с нови цени

► Автокаска

Нови до 20% по-ниски цени
Ремонт в доверен сервиз без значение възрастта на автомобила

До 24 часа изплащане на малки щети за цялата страна

► Гражданска отговорност на МПС

Нови до 20% по-ниски цени*
До 30% отстъпка с бележка от КАТ за липса на виновно причинено ПТП през последните 5 г.

► Денонощен Автоасистанс

► Безплатно SMS и e-mail известяване

www.allianz.bg

Allianz

* За най-малките автомобили до 1500 cm³ и водачи на възраст от 25 до 70 г., влязъл на територията на Р България.

Автомобилни застраховки в Алианс
На прав път си!

Интервю Цветан Димитров, зам.-министър на земеделието

Скоро българските фермери повече пари от колегите си в

Ще има нова политика на подпомагане на земеделието в ЕС и от това България само ще спечели

► **Господин Димитров, в момента производството на български зеленчуци е от най-дискутираните теми в бранша. Производителите обаче с основание се оплакват, че страдат от липса на субсидии. Ще има ли промяна?**

- Да. Най-важното е, че при обсъжданията на новата обща селскостопанска политика (ОСП 2013-2020 г.) има ново отношение към зеленчукопроизводството и овощарството. България повдига въпроса за неравнопоставеността на всички форуми - Холандия, Братислава, Вишеградската четворка. Даваме си сметка, че една от причините е по-късното присъединяване. По-важното е обаче, че сега субсидирането е насочено предимно към оранжерийното производство - подход, наложен от северните държави на ЕС. В Холандия например, която е най-големият производител на зеленчуци, това е вече индустриализиран сектор с оранжерийно отглеждане, защото такива са условията на страната. Европолитиката за подпомагане е съобразена с този начин на производство - оранжерийното, който е присъщ на северните народи, които нямат земеделие в класическия смисъл на тази дума. Тези страни са наложили този начин на подпомагане и ЕС се е съобразил с тях, понеже в онзи период не е имало други преобладаващи форми. От това обаче страдат страни като нашата, в които има условия за земеделие, каквато е Румъния. България претендира, че голяма част от производството на зеленчуци е да се отглеждат върху земята, а не в оранжерии.

► **Всъщност Холандия няма нашето земеделие, защото географските ус-**

ловия не ѝ го позволяват, и тя е принудена да се справя с алтернативни форми...

- Точно това са нашите аргументи и затова ние държим пазарните мерки и подпомагането да включват и земеделската част на зеленчукопроизводството. Защото това направление в момента е подценено. Всъщност има някакви изключения в регламентите за субсидии, които една или друга държава може да ползва, ако иска. Но България настоява тези възможности да са такива, че да важат за всички държави членки.

► **Значи ситуацията в момента е такава, че това, което помага на Холандия, същипва българските зеленчукопроизводители?**

- Това е заварено положение, защото навремето, когато е правена политиката, в ЕС са се съобразявали със северните държави, защото те просто са имали повече политическо влияние.

► **Какво предложи България?**

- Промените в ОСП за следващия период ще се обсъждат тази и другата година. Ние и южните държави искаме по-сериозна подкрепа за зеленчукопроизводството и трайните насаждения, но не за тези в оранжерии. Да, съгласни сме, че това е бизнес, който трябва да се движи. Другото, което искаме, е да отпадне историческият модел на финансиране. Тази позиция я подкрепят вече поне половината държави членки.

► **Да, но как ще убедите по-старите членове, че всички трябва да са равни?**

- Може да се случи, ако се определя една равна финан-

сова част за всички държави. И върху тази база отгоре да се наслагват бонуси, които могат да получават фермерите за обществените услуги, които земеделието изпълнява за обществото като цяло.

► **Как висите обществени услуги?**

- Хранителната сигурност, безопасността на храните, опазването на околната среда, на водите, почвеното плодородие, това са все обществени услуги. Разглеждаме нещата по този начин, за да убедим данъкоплатците, че има смисъл да се субсидира земеделието, понеже в много от държавите на ЕС между два и три процента от населението е заето със земеделие. И другите проценти не са съгласни да плащат помощи вече, поне по този начин по който се плащаше досега - да се изсипват пари за селско стопанство, за това, че се произвежда продукция. Именно затова политиката за подпомагане на сектора вече се гради по друг начин - за това какви обществени ползи носи.

Затова ние предлагаме да има една равна база и след това да се надстройва. Например този, който опазва околната среда, да получава бонус, този, който гарантира хранителната сигурност, да получава бонус за екосистемите. Ако така се сервира нещата на обществото, убеден съм, че то ще разбере защо зе-

меделието трябва да се подпомага и да се отделят пари за това.

► **България как ще спечели от такъв вид субсидиране?**

- Ако се случи това, при една такава гледна точка България може да получи много повече субсидии след две години, когато започне следващият етап от ОСП, отколкото при сегашните схеми. Така е, защото ние имаме много необлагодетелствани територии, за които фермерите могат да получат подкрепа. Защото, ако вземем само пунктовете, които засягат опазване на екотериториите, нашите земеделци, чиито имоти попадат в такива райони, а те са огромни площи за страната, ще получават много пари за опазване на околната среда.

► **Как стоят нещата с животновъдството?**

- Проблемът, който поне аз повдигнах на обсъждането в Холандия, е, че 90% за мерките за подпомагане засягат само кравето мляко. В същото време са negliжирани овчето и козето мляко. Биволското пък въобще го няма. В тази позиция горещо ме подкрепи румънският министър на земеделието, защото и те имат същия проблем с биволите като нас. Вярно е, че биволовството е поминък на населението, който не е чак толкова голям, за да наруши европейския баланс, но с искането си ние даваме

ясен знак, че се грижим и за това. Защото тук ние се чудим как да подпомагаме отглеждането на биволите. Измисляли сме държавни помощи, само и само да помогнем, защото биволовците са наистина оцетени, а това мляко и продуктите от него си имат своя пазар и у нас, и в ЕС.

► **Чуха ли ви?**

- Мисля, че поне засега има някакъв резултат, защото

поне при националните доплащания можем си позволим да плащаме на глава животно. Сега подпомагнахме млечното говедовъдство с 3.6 млн. лв., за жалост от тези средства няма как да се възползват овцевъдите.

► **А какъв е резултатът от това, че се създаде подпомагането на растениевъдството, страната трябва да е готова за това, защото**

251 хил. заети са напуснали пазара на труда

Безработицата и през май забавя ръста си до 9.73%

Броят на заетите лица на възраст 15 и повече години през първото тримесечие на годината е намалал с 251 500 спрямо същия период на миналата година, съобщава от НСИ. У нас през първото тримесечие работещи са били 3011.3 хил. българи на възраст над 15 години.

Без работа

За същия период статистиката отчита 341 хил. безработни, което е със 118 хил. повече от миналата година. Средното ниво безработица у нас през първите три месеца на годината е 10.2%, като за мъжете тя е с повече от един пункт по-висока от тази при жените - съответно

► **Безработицата при мъжете е по-висока, отколкото при жените**

СНИМКА БОБИТОШЕВ

10.8% за мъжете и 9.5% за жените. 58.2%, или 198.3 хил., от всички безработни у нас са загубили работата си в рамките на година.

Расте броят на безкуражените лица - тези, които вече не търсят работа, защото смятат, че не може да намерят. Броят им - 226.5

хил., е извън този на регистрираните в бюрата по труда безработни. Той се е увеличил с 66.5 хиляди души в сравнение с първото тримесечие на миналата година.

По предварителни данни на Агенцията по заетостта през май продължава тенденцията на спад в нивото на безработицата, заяви вчера министърът на труда Тотю Младенов. За май безработицата в страната е 9.73%.

Мерки

За да тушира високото ниво на безработицата, министерството на труда е подготвило промени в Закона за насърчване на заетостта, които вчера бяха обсъдени от тристранката.

Предвижда се намаляване наполовина (от 12 на 6 месеца) на санкциониращия срок,

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА СЪРАБОТКА
0 7001 7001
свободен за всички оператори

6000 НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ВСИЧКИ КУРИЕРСКИ УСЛУГИ
ДО ВСЯКА ТОЧКА НА БЪЛГАРИЯ

НА ЕДНАКВО
НИСКА ЦЕНА

SPEEDY
EXPRESS DELIVERY SERVICES
РЕЧЕНД. СТОПЕНД.

Ще вземат общността

Зеленчуци без вода не стават, нали?

Изготвяме стратегия за хидромелиорацията. Хубавото е, че ЕС е включил в обществените услуги проблемите на засушаването и водния баланс. Това означава, че голяма част от средствата, предвидени за ОСП, ще отидат за подпомагане на мероприятията срещу засушаването. Затова е важно ние като държава до 2013 г. да имаме ясна визия

Уточнение

Исторически подход на подпомагане в ЕС в земеделието - това е принцип, според който новите страни в ЕС получават процент от субсидиите на старите демокрации. С всяка година процентът на помощите расте до изравняването.

Индустриално зеленчукопроизводство - наложено е от северно-европейските страни, които поради липса на благоприятни почвени и климатични условия са принудени да отглеждат зеленчуците и плодовете си в оранжерии. Най-често е използван хидропонният метод, при който корените са потопени в течна хранителна среда

България и Румъния са сред страните с отлични условия за класическо земеделие, при което растението е засадено в земята.

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

какво ще се случва, защото е ясно, че със собствени сили и средства няма да успеем да се справим. Имали сме 10-12 млн. дка поливни площи, сега имаме 500 хил. дка. Очевидно връщането на предишните нива е трудно, но ако имаме яснота и програма, още в първите години на новата ОСП можем да се включим с проекти и да ползваме предвидените за това пари.

Светлана Трифоновска

1/4 от туризма може да разчита на SPA услугите

От бранша настояват за въвеждане на ясни критерии до края на годината

38

са юридическите лица членове на Българската асоциация по балнеология и SPA туризъм. За последната година броят им се е увеличил с 14. В Националната асоциация по SPA туризъм в България членуват 10 юридически лица, които са собственици на над 20 хотела

SPA туризмът в България има потенциал да увеличи дела си до 15-25% през следващите няколко години. Това прогнозира за в. „Пари“ Стефан Шарлопов, председател на Българския съюз по балнеология и SPA туризъм (БУБСПА). Делът на SPA, уелнес и балнеотуризма в България по данни на вече закритата Държавна агенция по туризъм, т.е. от миналата година, е около 3.5%. Оттогава досега те не са актуализирани, но по наблюдения на БУБСПА значението на SPA туризма се увеличава. Прогнозата ми е сравнително оптимистична, но е изпълнима, ако секторът продължи развитието си със същите темпове, смята Шарлопов.

Постижения и предизвикателства

SPA туризмът вече е включен в туристическата карта на България и страната дори се утвърди като дестинация за този вид услуги в световен мащаб, отчитат като най-голямото си постижение от БУБСПА. Днес асоциацията ще проведе годишното си общо събрание, на което ще обсъдят основните тенденции и проблеми пред сектора.

Интересът към този вид бизнес се увеличава, но в същото време все още не са въведени ясни критерии за SPA, уелнес и балнео в страната. Това е и най-голямото притеснение за бъдещето на индустрията. От Европейската SPA асоциация вече са предоставили безвъзмездна помощ в тази насока. Ще настояваме критериите да бъдат включени в Закона

за туризма и това ще е една от основните ни задачи през 2010 г., коментира Шарлопов. Именно с това искане ще се обърнат към зам.-министър Иво Маринов от БУБСПА, който ще присъства на общото им събрание.

Трябва да се въведат стандарти в индустрията и да се подобри обучението на хората, които работят в нея, коментира за в. „Пари“ и Станимир Станков, председател на Националната асоциация по SPA туризъм в България.

Антикризисно

SPA туризмът пострадна малко от кризата в сравнение с останалите форми на туризъм, категорични са от БУБСПА. За да привлечем повече клиенти, ние също коментираме дали е нужно да намаляваме цени, но към момента това, към което се насочваме, е по-скоро предоставянето на допълнителни екстри на старите цени, казва Шарлопов. В момента стая за двама в SPA хотел с включена закуска струва от 70 до 120 лв. За тази сума клиентите вече могат да получат дори и безплатен масаж, казва Шарлопов.

Дарина Черкезова

SPA хотелите запазват цените си, но вече включват различни бонуси, като например безплатен масаж и др., казва Стефан Шарлопов

Чака ни ръст от 4-5% в световен мащаб

Около 4-5% ще бъде ръстът в SPA индустрията в световен мащаб въпреки кризата. Това беше едно от посланията по време на форума Global SPA Summit, който се проведе от 16 до 19 май в Истанбул. Смятам, че подобни резултати можем да очакваме и за България. Секторът има потенциал и развитието му откук нататък ще е само положително. Една от новите тенденции, която тепърва ще се разгръща и в България, е предлагането на т.нар. medi-SPA услуги, т.е. при които има и лечение.

Станимир Станков, председател на Националната асоциация по SPA туризъм в България

Предлагането на услуги от типа medi-SPA е новата тенденция в бранша

за година

след които лицата имат право на следваща регистрация като безработни. Заложено е задължение за работодателите от администрацията, държавните и общинските предприятия да обявяват в териториалните поделения на Агенцията по заетостта свободните работни места за лица, работещи по трудово правоотношение.

Промените предвиждат още увеличение от 6 на 9 месеца на максималния срок на субсидирано стажуване при работодател на младежите, завършили през последните 24 месеца професионално обучение и без трудов стаж по специалността. Безработицата сред младежите до 29-годишна възраст през първото тримесечие на годината е нараснала от 14 на 24%, показват данните на НСИ.

Мила Кисьова

Преносимостта в България е сред най-бавните в Европа

С около 2 стотинки е паднала средната цена на разговорите у нас за миналата година

Бавна преносимост, високи цени за разговори между мобилните оператори и едни от най-евтините разговори в цяла Европа. С това се характеризира 2009 г. за телекомуникационния бранш в България според доклада на Европейската комисия за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения.

Евтиния

Според изнесените от ЕК данни средната цена на минута мобилен разговор у нас е 5 евроцента, или около 10 ст. Това е с 2 ст. по-евтино спрямо предходния доклад, обхващащ 2008 г. Средната

Мобилен разговор у нас са сред най-евтините в Европа

цена за провеждане на минута мобилен разговор в ЕС към края на 2009 г. е била 13 евроцента, показват данните на ЕК. Само латвийци и кипърци говорят по-евтино от българите, съответно срещу 4 и 5 евроцента на минута. Въпреки ниските цени

обаче преносимостта на фиксирани и мобилните номера в България е сред най-бавните в ЕС. Средно 10 дни отнема прехвърлянето на мобилен номер в България при средно 4.1 дни за целия ЕС, твърдят от комисията. Само в Гърция

прехвърлянето на номер от един оператор на друг отнема повече време (12 дни), а в Естония и Румъния процедурата трае колкото у нас.

При прехвърлянето на стационарните номера България е на челна позиция по най-дълга процедура заедно с Италия и Швеция. В трите държави прехвърлянето трае 15 дни при средно 6.5 дни за ЕС. От началото на август обаче у нас трябва да бъде приета нова процедура за прехвърляне на номера, която да отнема максимум 7 дни.

Терминирани

Цените за терминирани, които операторите плащат помежду си за осъществяване на разговори в мрежите си, в България са най-високи в целия ЕС, показват още данните от доклада. Сред-

10

ст. на минута е средната цена на разговорите по мобилен телефон в България

но 12.14 евроцента струва минута разговор на операторите у нас към края на миналата година спрямо 15.92 евроцента година по-рано. В началото на 2010 г. обаче Комисията за регулиране на съобщенията свали цените за терминирани, а от 1 юли се очаква ново намаление. След корекциите цените ще са с между 42 и 56% по-евтини спрямо миналата година, или 6.1 евроцента на минута (с 0.6 евроцента под средното за ЕС).

Христо Ласков

ЕК няма да променя договора между членките в ЕС

► Барозу не приема сериозно предложенията на Берлин за промяна на правилата в договора между страните членки на еврозоната

Предложението дойде от Берлин, но Барозу го окачести като наивно

Председателят на Европейската комисия (ЕК) Жозе Мануел Барозу обвини Германия, че е наивно да прави планове за промяна на договора между страните членки на Европейския съюз (ЕС), като подчерта, че това ще накара и други страни да искат промени.

Искането на Германия

Миналата седмица парламентът на Германия одобри помощта за Гърция, но като най-голям плавец страната

настоява за по-строги мерки за провинилите се страни от ЕС. Освен затягане на бюджетните правила в договора между страните членки на евроблока, известен като Пакта за стабилност и развитие, Берлин иска наказания като изключване на провинилите се държави от структурните фондове и отнемане на правото им на глас в блока. Текущата процедура за прилагане на последното искане, но според сега действащата конституция на ЕС не може да се направи нищо повече, коментира Барозу.

Коментарът на ЕК

Коментарите, направени от Барозу пред германския вест-

ник Frankfurter Allgemeine Zeitung, разкриват трудностите, пред които е изправена Европа в опитите си да постигне съгласие относно реформите за овладяване на разразилата се дългова криза. Ние не предлагаме промяна на основния договор, макар че сме отворени за добри идеи, заяви председателят на ЕК в интервю пред вестника вчера. Наивно е да се мисли, че договорът може да бъде променен само в областите, които Германия смята за важни. Ако промените засягат затягане на икономическия мениджмънт, както иска Германия, други страни биха искали да видят промени в други сфери, допълни той. Това

би било равно на отварянето на кутията на Пандора с конфликтни искания.

Мнението на другите

В края на миналата седмица финансовите министри на страните от еврозоната се обединиха около мнението, че са необходими по-строги санкции. Видяното им бе обобщено от министъра на финансите на Франция Кристин Лагард, че в момента се водят от прагматизъм. Моето предложение е да забравим за договора. Не сме ограничени или против промени, но трябва да гледаме какво е реалистично да се постигне днес, каза тя.

МВФ настоява за радикални съкращения в Испания

Фондът препоръчва испанците да се пенсионират на 67 години

Международният валутен фонд (МВФ) отправи ясно предупреждение към Испания да предприеме сурови съкращения и да реформира пазара на труда и пенсионната система. Фондът наблегна на необходимостта и от консолидиране на банковия сектор в страната.

Докладът на МВФ

Предложенията за промени се съдържат в доклада на МВФ, публикуван преди два дни, и има за цел да подпомогне гъвкавостта при заплащането, както и да улесни работодателите при прекъсване на трудовите взаимоотношения да не бъдат критикувани от профсъюзите. Допълнителните икономически реформи вече увеличиха напрежението между Мадрид и работническите организации, след като миналата седмица правителството прие пакет от мерки за намаляване на бюджетния дефицит на стойност 15 млрд. EUR. Пакетът включва и намаляване на бюджетните заплати с 5%.

Докладът излиза ден след като националната банка на Испания придоби регионалния трезор Cajamar заради несъстоятелност. Спестовните банки в страната са силно ударени от рухналия имотен пазар и строителен сектор. Безра-

ботицата е също рекордна, над 20%, което е почти два пъти над средната в Европейския съюз.

Препоръките на фонда включват и увеличение на възрастта за пенсиониране на 67 години.

Икономиката на Испания се нуждае от дълбоки и всеобхватни реформи, обобщава докладът. Проблемните области са няколко: нефункциониращ пазар на труда, дефлационен балон на имотите, голям фискален дефицит, тежък частен сектор и външна задлъжност, анемичен растеж на производителността, слаба конкурентност и банков сектор с множество слабости.

Реакция

Правителството на Испания побърза да намали политическата вреда от доклада, като потвърди, че приема оценката на МВФ. Но не всички са съгласни с предприетите мерки. И досега основната десноцентристка опозиция на страната, Народната партия, остро критикуваше административните действия за справяне с финансовата криза, а профсъюзите заплашват с обща стачка.

20

► процента е безработицата в Испания, почти два пъти над средната в ЕС

Индустриалните поръчки в Европа бележат тригодишен връх

Слабото евро увеличава конкурентоспособността на стоките от Стария континент

Поръчките за индустриалната в Европейския съюз са нараснали през март най-много от почти три години, като водещо е търсенето на машини.

Bayerische Motoren Werke AG, най-големият производител на луксозни автомобили в света, обяви увеличаване на продажбите, след като износът в световен мащаб нарасна. Кризата в Гърция увеличи опасенията, че правителствата не може да се справят с големите бюджетни дефицити на страните си, но и доведе до падане на еврото, а оттам и до по-голяма конкурентоспособност на европейските стоки извън евроблока.

Резултати

Икономиката в Европа нарасна с 0.2% през първото

► Оли Рен, комисар по икономическите въпроси в Европейския съюз

СНИМКИ BLOOMBERG

тримесечие след стагнацията през предишните три месеца. Всичко това дава основание на Международния валутен фонд да прогнозира, че брутният вътрешен продукт на страните с единната валута може да нарасне с 1% през тази година.

Поръчките за индустри-

ални стоки са нараснали с 5.7% през март спрямо февруари, когато бяха 2.1%. Търсенето на междинни стоки се е увеличило с 5.4% спрямо предния месец, а на дълготрайни стоки с 2.4%. Общо поръчките без съоръжения за транспорт като кораби и влакове отчитат скок от 4.5% през март.

Предупреждение

Въпреки насърчителните данни еврокомисарят по икономика Оли Рен подчерта вчера, че икономиката на Европа ще отбележи стагнация, ако не се предприемат сериозни реформи за подпомагане на растежа. Според него така както страните от ЕС се борят да ограничат бюджетния си дефицит, така трябва да вземат мерки и за насърчаване на икономическото производство. Ако това не се направи през следващите пет години, прогнозата е растежът на евроблока да не надхвърли 1.5%, а безработицата да остане на почти същото ниво.

Доверието на потребителите в Италия намалява

Домакинствата са уплашени от финансовата криза и са песимисти за икономическото възстановяване

Потребителското доверие в Италия падна през май до най-ниското ниво от година насам заради напрежението на финансовите пазари, което направи домакинствата по-големи песимисти за икономическото възстановяване.

Надолу

Според Isae Institute индексът за доверието на потребителите се е смъкнал от 107.9 през април на 105.4 пункта през май, обяви центърът за изследване вчера. Прогнозата на икономистите бе той да не е по-нисък от 107.1 пункта.

Опасенията на инвеститорите, че кризата в Гърция ще се разпростре и в други страни на Европа, засегнаха италианските облигации и основният

► Кризата направи потребителите песимисти и индексът, отчитащ доверието им, намалня през май

борсов индекс на страната загуби 18% през тази година. Късно снощи се очакваше министър-председателят да обяви план за съкращения в размер на 24 млрд. EUR като начин за повдигане на доверието в еврозоната.

Песимизъм

Италия е третата по големина икономика в еврозоната. През първото тримесечие износът се увеличи заради увеличените поръчки извън страната и това

доведе до нарастване на икономиката с 0.5%. Това обаче не попречи на големите компании, особено в автопроизводителния сектор, който е най-печелившият в страната, да продължава да съкращава работници. Безработицата в страната достигна 8.8% през март, което е най-високото ниво от 2002 г. Потребителските цени през май също се увеличи заради увеличената цена на енергията. Проучването е проведено между 3 и 14 май.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Редактор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

Цитат

„ Ако завършим годината с 10% спад на премиите, трябва да сме много щастливи

► **Орлин Пенев**, председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи

Март донесе първи ръст на премиите за 2010 г.

Делът на автомобилните полици в общото застраховане се увеличи до 75% през първото тримесечие

Първи ръст на премиите приходи за 2010 г. отчетат през март застрахователните компании. Това показват изчисленията на в. "Пари" на база изнесените данни за сектора от Комисията за финансов надзор. Брунтните премии през март са се повишили с 1.7% на годишна база до 128.1 млн. лв.

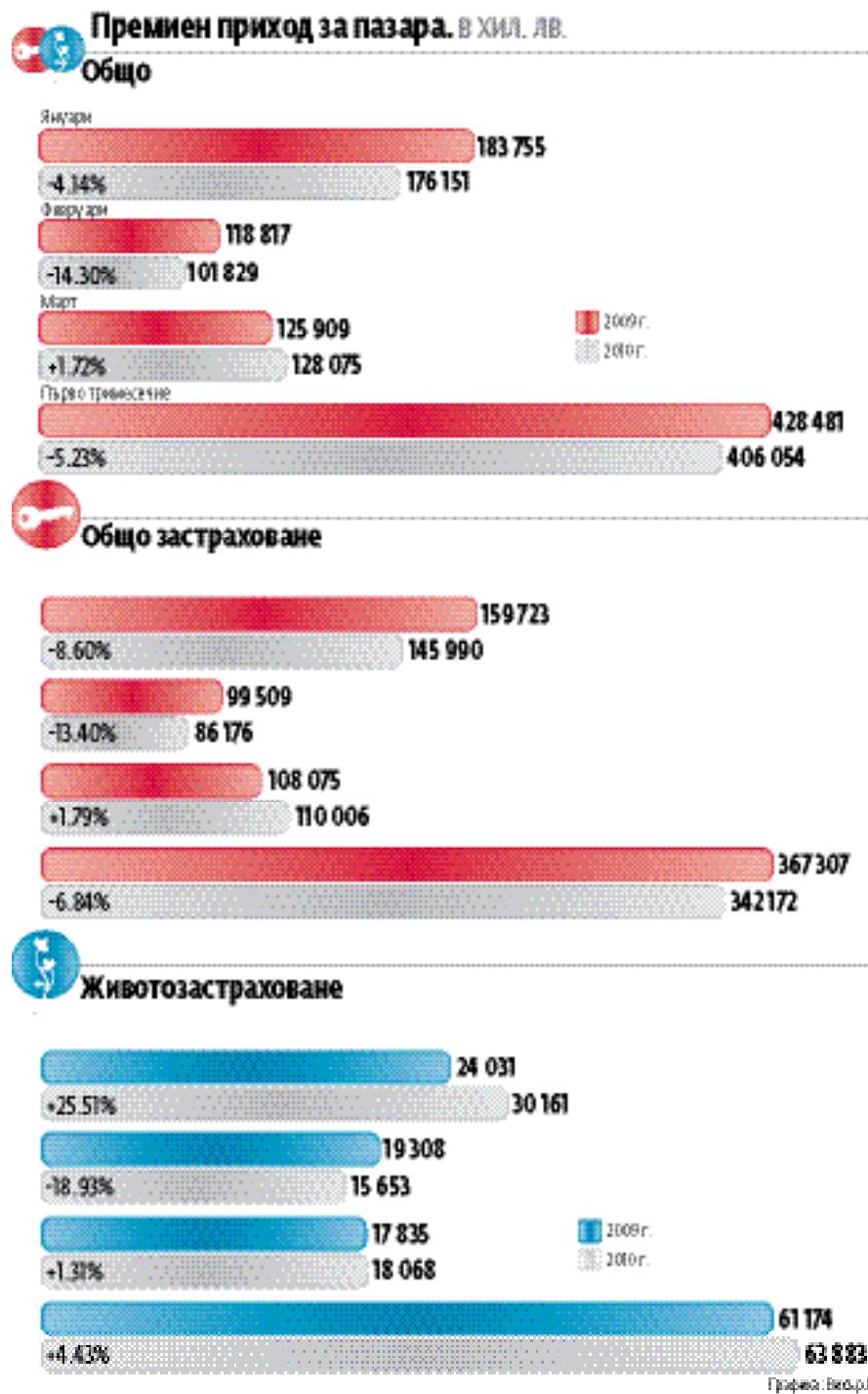
След два месеца на спад общото застраховане, което е с основна тежест в сектора, излезе на плюс с 1.8% до 110 млн. лв. От продажба на полици "Живот" са реализирани 18.1 млн. лв., което е 1.3% повишение спрямо март 2009 г.

Натрупване

Негативният тренд от първите два месеца на 2010 г. обаче не може да бъде компенсирани и за първите три месеца премиите в застраховането се свиха с 5.2% до 406.1 млн. лв. Постъпленията само в общото застраховане се понижават с 6.8% на годишна база и се свиват до 342.2 млн. лв.

Приходите в сегмента ще продължат да падат, тъй като ръстът на безработицата и намалената покупателна способност ще се отразят и на застраховането, прогнозира Орлин Пенев, председател на УС на Асоциацията на българските застрахователи. Според него ще е добре, ако секторът завърши годината с не повече от 10% намаление на премиите. Няма сигнали скоро да се върне ръстът на премиите, добави Румен Янчев, изпълнителен директор на ЗАД "Булстрад Виена Иншурънс Груп". По думите му тази тенденция ще продължи до края на годината.

Делът на автомобилните полици в общото застраховане се увеличава до 74.9% спрямо 71.2% за първото тримесечие на 2009 г. От "Гражданска отговорност" са реализирани 39.8% от приходите в сектора, а от "Каско" - 35.1%.

Счетоводно

Изненадата поднесе животозастраховането, което отчете ръст от 4.4% на премиите приходи, които достигнаха 63.9 млн. лв. в края на първото тримесечие.

Увеличението се дължи на факта, че "Синдикална взаимозастрахователна кооперация" е променила счетоводната си политика

при отчитане на премиите приход, обясниха от КФН. Това наложи актуализиране на данните за януари и февруари 2010 г., където "Синдикална ВЗК" излезе на първо място по пазарен дял.

В края на март обаче ЗАД "Алианс България Живот" отново си върна лидерската позиция. От надзора обясниха, че "Синдикална

ВЗК" е изпращала данни за получени премии, а не са записани брутни приходи от продажба на полици.

Регулаторът е наложил принудителна мярка на дружеството, което трябва да смени счетоводната си система и да се върне към отчитане на брунтните премии.

Атанас Христов

Коментари

Няма сигнали скоро да се върне ръстът

Ако има ръст на премиите в общото застраховане през март, това вероятно се дължи на подновяване на полиците при част от компаниите в енергийния сектор. При нас има спад на премиите приходи, който основно се дължи на загубата на голям международен клиент, който изнесе дейността си от България.

Няма сигнали скоро да се върне ръстът на премиите. Предполагам, тази тенденция на спад ще продължи до края на годината. Колкото по-рано спре падането на икономиката, толкова по-добре.

И автомобилното застраховане върви надолу. Има малък ръст при "Гражданската отговорност", който се дължи на повишението на премиите. Той обаче не е достатъчен

Румен Янчев, изпълнителен директор на ЗАД "Булстрад Виена Иншурънс Груп"

„ При нас има спад на премиите приходи, който основно се дължи на загубата на голям международен клиент

за да компенсира спада по "Каско". Когато няма нови коли, които да се застраховат, дори да запази стария си портфейл, той се е амортизирал и полиците се продават по-евтино.

Изненадан съм от ръста при полиците "Живот"

За мен ръстът на премиите в животозастраховането е изненада. Реално повишение не би трябвало да има, а по-скоро спад. Няма причина за ръст в сегмента и това не може да е тенденция. В общото застраховане в края на февруари се говореше за още по-голям спад, като причините са кризата, спадът в продажбите на нови автомобили и свалянето на цените заради борбата за нови клиенти. Ако през март има повишение на премиите, предполагам, то се дължи на падежи при вноските по "Гражданска отговорност". В този период се формира нещо като миникампания. ГО поддържа повишение на приходите заради ръста в цената.

Коста Чолаков, изпълнителен директор на "Интерамерикан България животозастраховане" ЕАД

„ Ако през март има повишение на премиите, предполагам, то се дължи на падежи при вноските по "Гражданска отговорност"

Wizz air планира 32% ръст на пътниците си

Компанията е загубила близо 800 хил. EUR от неосъществените полети при изригването на вулкана Ейяфятлайокутл

Нискотарифната авиокомпания Wizz air отчете ръст от 13% на полети от България през първото тримесечие на тази година спрямо същия период на 2009 г. За цялата 2009 г. авиопревозвачът е транспортирал близо 550 хил. души, а през новата година планира да има 730 хил. пътници. Това би било увеличение от 32%. Според Кристиан Кръстев, генерален изпълнителен директор на Wizz air в България, в следващите няколко години нискотарифните превозвачи и стандартните авиокомпаниите ще се дис-

танцират още по-отчетливо.

Загуба

Wizz air отчита приблизително 800 хил. EUR загуби, причинени от изригването на вулкана Ейяфятлайокутл. В тази сума са включени всички косвени разходи на компанията, които не са свързани само с продажбата на билети и възстановяването на тяхната стойност. Връщането на доказаните средства на засегнатите пътници е започнало веднага след изригването на вулкана, заяви Кръстев. По думите му в момента фирмата не дължи пари на свои клиенти.

Нови проекти

Във вторник Wizz air пусна в движение още един свой самолет, с което паркът ѝ в България достига 3 машини. Той ще оперира по четири нови линии три пъти седмично. Дестинациите са от София до Париж, Франкфурт, Болоня и Мадрид. Целта им е да се усетят настроението на пазара и нуждите на потребителите, каза Кристиан Кръстев. Той обясни, че честотата на полетите може да бъде променена спрямо търсенето.

Николета Цветкова

С включването на трите самолета сред машините, които оперират на българския пазар компанията ще разшири линиите, които обслужва, заяви Кристиан Кръстев, генерален изпълнителен директор на Wizz air в България

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТИНОВА

Дял Разпределение на полетите

► По данни на Wizz air за миналата година компанията е имала най-голям пазарен дял при нискотарифните авиолинии на българския пазар - 58%. След нея е Easyjet с 26%. На трето място с 8% статистиката поставя Fly niki. С 4 и 3% съответно са превозвачите Germanwings и Cimberr.

Печалбата на Marks&Spencer надмина прогнозите

Доброто представяне за изминалата година се дължи на нарасналите продажби на облекла и храни

Най-голямата верига за облекла във Великобритания Marks&Spencer Group Plc отчете по-високи от очакваното приходи благодарение на увеличените продажби на дрехи и специални цени за готови храни. Брутна печалба, като се изключат разходи за разпорежданятия с имущество, се е увеличила с 4.6% до 632.5 млн. GBP за една година до 27 март. Предварителната прогноза на веригата беше за печалба в размер на 620 до 630 млн. GBP.

Общите продажби за пе-

► Общите продажби на Marks&Spencer са се увеличили с 3.2% за една година

СНИМКА BLOOMBERG

риода от 52 седмици са се увеличили с 3.2% до 9.3 млрд. GBP. Приходите на магазините на Острова, отворени от поне от една година, са нараснали с 0.9%, като само за последното тримесечие скокът е 5.1%.

Приходи отвън

Международното подразделение на компанията е увеличило оперативната си печалба със 17% до 135.3 млн. GBP. Нетният приход за годината се е качил с

3.6% до 526.3 млрд. GBP. Нетният дълг е намален с 422.4 млн. GBP и в момента е 2.1 млрд. GBP.

Предпазливост

Въпреки добрите резултати новият главен изпълнителен директор Марк Боланд, който зае длъжността този месец, заяви, че е предпазлив относно прогнозата за следващата година. Една от причините е обявяването на новия бюджет на страната на 22 юни и отражението му върху потребителите.

Лошите кредити в България и Румъния ще растат още

Банките у нас, в Македония и в Сърбия са в най-трудна ситуация, показва анализ на Deutsche Bank

Делът на лошите кредити в портфолиото на българските и румънските банки ще продължи да се увеличава, тъй като двете държави остават далеч зад другите в региона при възстановяването си от икономическата рецесия, показва анализ на финансовата група Deutsche Bank. Като цяло за региона на Централна и Източна Европа (ЦИЕ) необслужваните кредити са все по-близо до максималните прогнозираните стойности. Заради трудната икономическа ситуация се очаква да продължат ръста си още през следващите месеци. Провизиите за лоши кредити са достатъчни с изключение на Украйна, Литва и Русия, смятат специалистите от Deutsche Bank.

Слабо кредитиране

Въпреки икономическото съвземаме в региона финан-

совата група очаква спад в кредитирането. Наличието на външно финансиране и ръстът на лошите кредити ще бъдат важни стимулиращи фактори за кредитирането през следващите месеци.

Рискови групи

В случай че кризата в Гърция продължи, нивото на експозициите в Румъния ще намалее до средното за банковата система, но

под това за реалната икономика, пише още в анализа. В резултат Румъния, заедно с Албания попада във втора рискована група по отношение на банковия сектор. В най-трудна ситуация са трезорите в България, Македония и Сърбия, всички във високорисковата група. Мнозинството от страните от ЦИЕ са в най-нискорисковата първа група според Deutsche Bank.

► Според анализа на Deutsche Bank България и Румъния изостават с излизането от рецесията от останалите държави в ЦИЕ

СНИМКА BLOOMBERG

632.5

► млн. GBP достига брутна печалба на Marks&Spencer за годината, приключваща в края на март

Нови панически разпродажби на акции и валути

Еврото удари дъно спрямо долара и йената

Все по-ясно очертаващото се изнасяне на европейската финансова криза от Гърция към Испания вчера разтреса световните пазари. Еврото поевтиня рекордно, а на капиталовите пазари се настани панически страх у инвеститорите.

Европейска криза

Ден след като испанското правителство национализираща спестовната банка CajaSur, други четири трезора - Cajastur, Caja de Ahorros del Mediterraneo, Caja Extremadura и Caja Cantabria, обявиха, че се сливат. Това превръща новата институция в трета по активи (135 млрд. EUR) спестовна каса в Испания след La Caixa и Caja Madrid.

Операцията на испанското правителство пък е втората спасителна акция във финансовия сектор на Испания след национализацията на Caja Castilla-La Mancha през март 2009 г.

Следващите по веригата

Инвеститорите са изключително чувствителни в момента, защото кризата навсякъде по света не само в Европа преминава в криза на държавните финанси, коментира Цветослав Цачев, ръководител на отдел „Анализи“ в ИП „Елана Трейддинг“. Според него държавите започват да издишат от тежестта на големите дългове и спасителни програми и следващите, които ще имат проблеми, са Великобритания и Португалия. Проблемите веднага рефлектираха върху капиталовите пазари.

Испанският индекс IBEX 35 се понижи с 3.73% до 8941.10 пункта. На борсата в Лондон FTSE 100 се свлече с 2.47% до 4944.24 точки,

а в Германия DAX изгуби 2.63% от стойността си до 5653.27 пункта.

Валуты

Нестихващата буря в Европа продължи да тегне над курса на евро. Вчера единната валута се свлече до ново дъно спрямо долара и йената. Двойката EUR/USD малко след 14 часа вчера падна до ниво от 1.2196. За последния месец единната валута е поевтиняла с 8.8% спрямо долара, а от началото на годината спадът достига 14.8%. Еврото удари поредно дъно и спрямо йената - 109.15, като това е спад от 13% спрямо месец по-рано и с 18% помалко в сравнение с нивата от началото на 2010 г.

В момента еврозоната преживява едни от най-тежките си дни и съдбата на еврото в дългосрочен план зависи единствено от действията на правителствата на европейските държави, коментира за в. „Пари“ Валентин Карабашев, бивш министър на търговията.

Според Цветослав Цачев еврото много скоро ще намери дъното и в края на годината двойката EUR/USD ще се движи около 1.30.

Азиатски страх

Проблемите обаче далеч

не остават само в Европа. Напрежението между Северна и Южна Корея, което се засили от началото на седмицата, ескалира на валутните и капиталовите пазари в региона. Основният индекс в Южна Корея изтри 2.75% от стойността си до 1560.83 пункта, а местната валута поевтиня с 4.20% до 0.0786 USD за 100 KRW. Причината за напрежението в региона стана разкриването на информацията, че потъването на кораб от военноморския флот на Южна Корея е причинено от торпедо, изстреляно от севернокорейска подводница. В резултат Северна Корея призова армията и гражданите за готовност за война, а Южна Корея прекрати търговските връзки със съперника.

В същото време опасенията на анализатори и инвеститори, че кризата с бюджетните дефицити и дълговете на правителствата в Европа ще забавят значително възстановяването на световната икономика, повлиякоха надолу и останалите индекси в региона. Показателят MSCI Asia Pacific вчера се понижи с 3% до 109 пункта. На борсата в Япония Nikkei 225 отчете спад от 3.06% до 9459.89 точки.

Магдалена Иванова

Падането продължава

Водещият индекс на БФБ Sofix написа нова страница в историята си и може би никак неочаквано тя отново е с червени букви. Вчера индексът на сините чипове се понижи за 12-а поредна сесия, което е най-продължителният спад в историята му. Единствено благодарение на минималното повишение от 0.23% на 4 май индексът се размина от това да докара серията негативни сесии до 20 поредни.

В последния месец бенчмаркът е в неспиращ галоп по склона към ново и ново дъно. С все по-голямото ускорение, което получава при понижението си, перспективата Sofix да достигне стойностите около 260-270 пункта, които изправяха косите на инвеститорите само преди година, вече става много ясна.

Отчетените вчера -3.13% са най-голямото дневно изменение от началото на годината. И вчера най-засегнати от спада бяха ликвидните компании. Факт, приет като нещо нормално от пазара поради тоталната декапи-

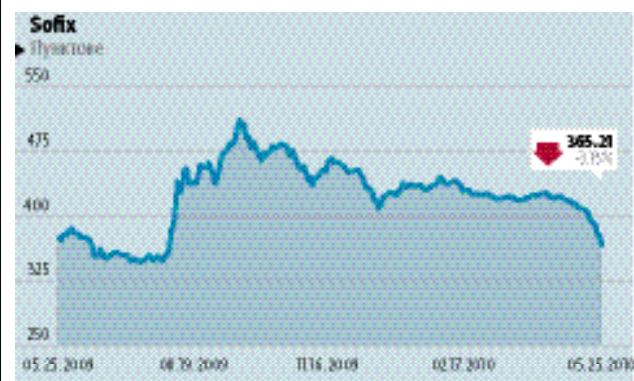
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg

„Sofix постави рекорд по поредни спадове, след като вчера се понижи за 12-а сесия

тализация на българската борса.

Машиностроителни компании, финансови дружества, компании

от сферата на услугите. Всички те бяха безмилостно подложени на разпродажби от излезлите именно за да продават инвеститори.

Оцветената в червено Европа пък не вешае нищо добро за българската борса в следващите дни. Споменът за паническите разпродажби в началото на сесииите от времето на „големия спад“ през 2008-2009 г. се завръща с бързи стъпки. Ключово или не, нивото от 350 пункта се задава много отчетливо и ако темпото на Sofix се запази, достигането му е въпрос максимум на две сесии.

Коментарът не е препоръка за сделки с ценни книжа.

Петролът слезе под 68 USD/б

Цена на суровия петрол слезе под нивото от 68 USD/б, където не е бил през последните пет месеца. Страхът от невъзможност за овладяване на дълговата криза в Европа кара инвеститорите да разпродават рисковите си активи. За последните три седмици петролът непрестанно падаше и от почти рекордните 89 USD/б в началото на май досега загубите достигнаха 24%, или повече от 21 USD.

Основна причина за това стана слабото евро, което кара всички да залагат на долара и по този начин измества петрола като алтернативна инвестиция. На последната сесия европейската валута загуби още 1.24%

Георги Георгиев
ggeorgiev@pari.bg

„На борсата в Ню Йорк фючърсите на суровия петрол за юли се сринаха с 3.25%, достигайки 67.93 USD/б

от стойността си и се котираше за 1.2219 EUR/USD.

Допълнителен натиск върху цената оказват и предварителните прог-

нози за запасите от суров петрол в Америка. Според направени от анализаторите на Bloomberg изчисления през миналата седмица запасите от нефт в САЩ са се увеличили с 250 хил. барела, като очакванията са техният обем да е достигнал 363 млн. барела. Ако данните от официалния доклад на министерството на енергетиката, който ще бъде изнесен по-късно днес, потвърдят тези цифри, ще наблюдаваме седмично увеличение за 16-и път от последните 17 седмици.

На борсата в Ню Йорк фючърсите на суровия петрол за юли се сринаха с 3.25%, достигайки 67.93 USD/б. При сорта Брент за същия период цената стигна 69.05 USD/б, което е понижение с 2.98%.

Цената на царевичата ще расте

Оставащите месеци от годината чертаят добри прогнози за цената на царевичата. По данни на земеделското министерство на САЩ Китай е резервирал 1 млн. т, които ще внесе през следващия месец. Когато сделката стане факт, ще бъде регистриран най-големият внос на царевича за последните 14 години. Според някои анализатори Китай може да внесе още 3 млн. т през тази година, тъй като производството в страната ще става все по-недостатъчно за подсигурирането

„Китай е резервирал 1 млн. т царевича от САЩ

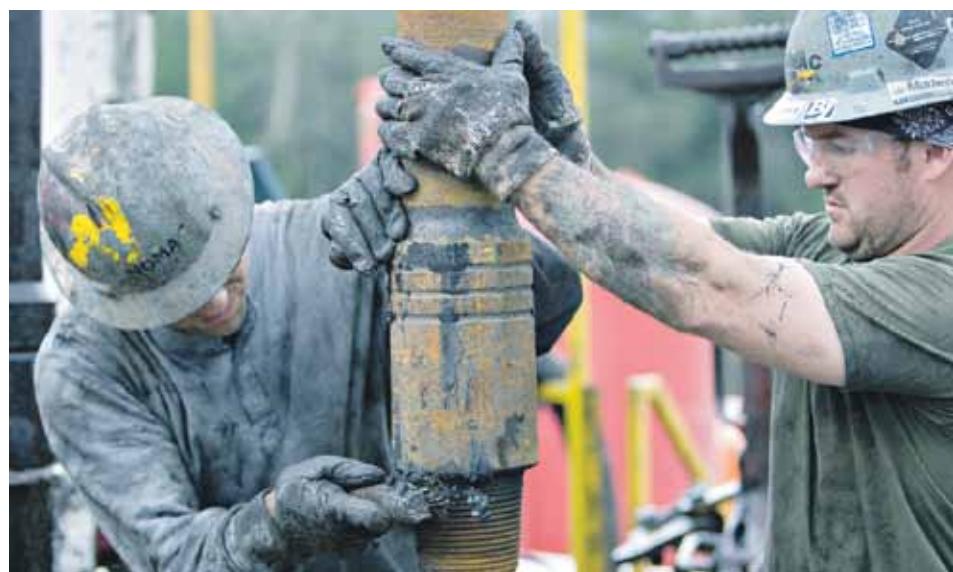
на местното търсене.

През изминалия месец Китай закупи близо 600 хил. т царевича от САЩ. С непрестанния си внос правителството се опитва да намали цените на царевичата, търгувана на вътрешния пазар. За последните шест месеца цената на царевичата, търгувана на борсите в Китай,

скочи с 11%, достигайки рекордни нива, докато тази, търгувана в Чикаго и Ню Йорк, се смъкна с повече от 17%. Слабата реколта в Китай през миналата година и по-малко засетите площи през тази почти сигурно гарантират непрекъснат внос до края на годината.

На борсата в Чикаго фючърсите на царевичата с доставка през юли достигнаха 143.88 USD/т, което е понижение с 1.48%.

Георги Георгиев

▶ Слабото евро и очакваното увеличение в щатските запаси сринаха цената на петрола

14 ПАЗАРИ

Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Юни	Юли
Суров петрол	NYMEX	USD/б	67,65	67,65
Брент	ICE	USD/б	68,73	68,73
Газов	ICE	USD/т	593,25	593,25
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	4,019	4,074
Бензин 95	NYMEX	USD/т	665	-
Нафта	NYMEX	USD/т	624	-

Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Юни
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/т	170,03
Царевица	Yellow	CBT	USD/т	143,81
Ечемик	Feed	ASX	USD/т	200,40
Памук	No.2	NYBOT	USD/т	1797,84
Какао		NYBOT	USD/т	2920,00
Кафе	Arabica	NYBOT	USD/т	2886,90
Соя	No.2	ICE	USD/т	341,80
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/т	488,50

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австрайска стокова борса

Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	6685	6680
Калай	LME	USD/т	17350	17352
Олово	LME	USD/т	1724	1741
Цинк	LME	USD/т	1830,5	1852
Алуминий	LME	USD/т	1980,5	2000
Никел	LME	USD/т	2145	21050
Алуминиева сплав	LME	USD/т	1860	1875

Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/тр.у.	1194,2	1194,5
Сребро	LME	USD/тр.у.	17,61	17,65
Платина	LME	USD/тр.у.	1486,9	1491,9
Паладий	LME	USD/тр.у.	424	426,5
Родий	LME	USD/тр.у.	2750	2750

Източник: Bloomberg

Мери единици: 1 бу. соя = 27.216 кг ; 1 бу. царевица = 25.4016 кг ; 1USD = 1 U.S. cent
1бу. овес = 15.4224 кг ; 1 lb. = 0.4536 кг ; 1 cwt = 50 кг ; 1 gal. = 3.785 л ; 1 MT = 1000 кг

Котирувки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Бн. ст/ст.	ЦОК	От началото на годината (не се ангажира)	Доходност и Риск	За последните 12 мес.	От началото на публ. пред. (ангажирана)	Начало на публ. предлагане			
Авропа Капитал АД	балансиран	4.5183	4.5409	4.6990	4.5183	4.4279	-12,25%	11.09%	-19,30%	-28,76%	21.01.2008
Авропа Кепитъл - балансиран	фонд в акции	6.3146	6.3462	6.5672	6.3146	6.1883	-10,86%	12,79%	-16,28%	-17,86%	23.01.2008
Авропа Кепитъл - Global Commodity Fund	високодоходен	10.1085	10.2601	10.5128	0.0000	0.0000	0,49%	N/A	N/A	N/A	23.09.2009
Актив Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	2.2773	2.2773	2.2773	2.2773	2.2773	-8,72%	27,20%	-5,84%	-59,30%	12.11.2007
До Актив Високодоходен	балансиран	2.6825	2.6825	2.6825	2.6825	2.6825	-9,79%	23,68%	-9,04%	-53,18%	12.11.2007
До Актив Балансиран	паричен пазар	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	06.10.2008
Астра Асет Мениджмънт АД	до 49,999,99	над 50 000 лв.	до 12 мес.	от 12 до 24 мес.	над 24 мес.						
До Астра Кеш	балансиран	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	06.10.2008
До Астра Баланс	фонд в акции	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	N/A	N/A	N/A	N/A	06.10.2008
До Астра Плюс	балансиран	13.1370	13.0669	13.0669	13.0669	13.0669	-3,09%	6,77%	4,35%	6,09%	14.12.2005
До БЕНМАРК Асет Мениджмънт АД	фонд в акции	7.7454	7.6687	7.6687	7.6687	7.6687	-8,45%	13,55%	-6,51%	-5,50%	01.03.2006
До БЕНМАРК Фонд 1 Акции и Облигации	балансиран	5.1074	5.0667	5.0667	5.0667	5.0667	-13,44%	10,45%	-11,10%	-15,94%	21.06.2006
До БЕНМАРК Фонд 2 Акции	фонд в акции	7.7819	7.5552	7.5552	7.5552	7.5552	-4,61%	13,92%	4,02%	-11,46%	05.02.2008
До БЕНМАРК Фонд 3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции	10.6655	10.3549	10.3549	10.3549	10.3549	0,91%	10,42%	8,46%	1,53%	05.02.2008
До БЕНМАРК Фонд 4 Енергетика	паричен пазар	11.7341	11.7341	11.7341	11.7341	11.7341	3,43%	0,21%	8,96%	8,42%	03.06.2008
До БЕНМАРК Фонд 5 ЦИЕ											
До БЕНМАРК Фонд 6 Парижен											
Болкан Капитал Мениджмънт АД	фонд в облигации	80.2952	80.0142	80.0142	80.0142	80.2952	-3,18%	2,75%	2,17%	-5,61%	20.11.2006
До БКМ Балансиран Капитал	фонд в акции	46.5182	46.5182	46.5182	46.5182	46.5182	-9,91%	1,96%	-8,28%	-15,17%	20.11.2006
До Европа	фонд в акции	64.3108	63.9892	63.9892	63.9892	64.3108	-6,72%	4,87%	1,01%	-13,51%	03.10.2007
До Балкани											
Варчев Мениджмънт Кампани ЕАД	фонд в акции	95.5942	94.1710	94.1710	94.1710	95.5942	-7,58%	2,28%	-5,63%	-1,58%	04.01.2007
До Варчев Високодоходен фонд	балансиран	78.8638	77.6896	77.6896	77.6896	78.8638	-5,49%	1,09%	-5,86%	-8,34%	25.06.2007
До Варчев Балансиран фонд											
ДСК Управление на активи АД	фонд в облигации	1.28339	1.28339	1.28339	1.28339	1.28339	2,67%	0,81%	6,37%	5,70%	01.12.2005
До ДСК Стандарт	балансиран	1.05189	1.04559	1.04559	1.04559	1.05189	-2,54%	5,59%	2,88%	1,07%	01.12.2005
До ДСК Баланс	фонд в акции	0.72762	0.71682	0.71682	0.71682	0.72762	-6,91%	13,58%	4,11%	-7,45%	01.03.2006
До ДСК Растек	фонд в акции	0.72686	0.72252	0.72252	0.72252	0.72686	-0,97%	1,95%	2,08%	-13,51%	07.03.2008
До ДСК Имоти	ниско риск	1.04001	1.03689	1.03689	1.03689	1.04001	1,38%	0,38%	3,64%	3,60%	07.05.2009
До ДСК Евро Актив											
Елана Фонд Мениджмънт АД	балансиран	99.1839	98.1870	98.1870	98.1870	99.1839	-3,94%	9,42%	1,64%	-0,29%	07.12.2005
До Елана Балансиран Евро Фонд	балансиран	106.0279	104.9729	104.9729	104.9729	106.0279	-3,86%	8,30%	-0,60%	1,28%	06.03.2006
До Елана Балансиран Доларов Фонд	фонд в акции	84.0795	82.8277	82.8277	82.8277	84.0795	-7,18%	13,78%	-0,26%	-2,13%	20.06.2005
До Елана Високодоходен фонд	паричен пазар	118.5205	118.5205	118.5205	118.5205	118.5205	3,52%	0,60%	6,25%	6,98%	31.10.2007
До Елана Фонд Парижен Пазар	ниско риск	92.6049	92.2349	92.2349	92.2349	92.6049	2,57%	2,98%	-6,29%	-3,32%	01.02.2008
До Елана Долар Фонд	ниско риск	104.3964	103.9792	103.9792	103.9792	104.3964	1,83%	N/A	N/A	4,77%	01.07.2009
До Еврофонд											
Златен Лев Капитал АД	балансиран	4.5325	4.5053	4.5053	4.5053	4.5325	-7,83%	10,03%	1,22%	4,47%	08.07.1999
До Златен Лев Индекс 30	фонд в акции	0.9201	0.9156	0.9156	0.9156	0.9201	-0,55%	N/A	N/A	-9,07%	01.06.2009
До Златен Лев Индекс 30											
Капман Асет Мениджмънт АД	балансиран	17.4432	17.3216	17.3216	17.3216	17.4432	-6,87%	9,00%	-6,51%	10,37%	28.09.2004
До Капман Капитал	фонд в акции	10.8529	10.7021	10.7021	10.7021	10.8529	-11,07%	12,67%	-10,81%	1,73%	05.01.2006
До Капман Макс											
Карол Капитал Мениджмънт ЕАД	фонд в акции	1.2245	1.2163	1.2163	1.2163	1.2245	-5,49%	13,29%	8,16%	2,32%	10.05.2004
До Адванс Инвест	фонд в акции	0.7270	0.7163	0.7163	0.7163	0.7270	-4,20%	21,93%	24,92%	-8,76%	04.10.2006
До Адванс Източна Европа	фонд в акции	0.9009	0.8876	0.8876	0.8876	0.9009	-2,74%	17,66%	1,88%	-4,65%	23.11.2007
До Адванс IPO Фонд											
КД Инвестиции ЕАД	фонд в облигации	129.4066	129.2132	129.2132	129.2132	129.4066	2,38%	3,36%	5,49%	6,46%	04.05.2006
До КД Облигации България	балансиран	14.2287	14.2287	14.2287	14.2287	14.2287	-5,43%	8,41%	-3,63%	2,04%	17.12.2004
До КД Пеликан	фонд в акции	0.6953	0.6884	0.6884	0.6884	0.6953	-6,29%	15,60%	-0,78%	-8,79%	04.05.2006
До КД Акции България											
КТБ Асет Мениджмънт АД	балансиран	777.3807	771.5649	771.5649	771.5649	777.3807	-0,32%	6,60%	10,61%	-10,99%	09.05.2008
До КТБ Балансиран Фонд	фонд в акции	697.9009	692.6797	692.6797	692.6797	697.9009	-1,56%	8,17%	13,39%	-14,87%	09.05.2008
До КТБ Фонд Акции											
ОББ Асет Мениджмънт АД	ниско риск	11.0845	11.0845	11.0845	11.0845	11.0845	1,98%	1,98%	4,26%	2,47%	30.01.2006
До ОББ Платини Облигации	балансиран	115.5136	115.5136	115.5136	115.5136	115.5136	-3,75%	7,41%	1,94%	1,60%	30.01.2005
До ОББ Балансиран Фонд	фонд в акции	6.3829	6.3829	6.3829	6.3829	6.3829	-9,38%	16,34%	5,87%	-9,88%	30.01.2006
До ОББ Премиум Акции	фонд в акции	9.8949	9.8949	9.8949	9.8949	9.8949	-1,73%	1,95%	-0,56%	-0,80%	30.01.2009
До ОББ Патримониум Земя											
Оверон Финанс АД	фонд в акции	8.5350	0.0000	0.0000	0.0000	8.5350	N/A	N/A	N/A	N/A	25.06.2009
До Оверон ПРЕСТО											
ПБК Асет Мениджмънт АД	за поръчки над 100 000 лв.	за поръчки над 100 000 лв.									
До ПБК-Авангард	фонд в акции	0.5057	0.5032	0.5032	0.5032	0.5057	-3,94%	7,38%	-0,90%	-23,94%	19.11.2007
До ПБК-Класик	балансиран	0.7316	0.7284	0.7284	0.7284	0.7316	-2,01%	3,61%	0,73%	-11,84%	19.11.2007
До ПБК-Гарант	ниско риск	0.9824	0.9809	0.9809	0.9809	0.9824	1,86%	1,63%	5,70%	-0,77%	19.11.2007
До ПБК-Гарант											
Райайзен Асет Мениджмънт (България) ЕАД	до 50 000 лв./40000 USD	над 50 000 лв./40000 USD									
До Райайзен (България) Фонд Парижен Пазар	консервативен	1.2398	1.2379	1.2379	1.2379	1.2398	2,36%	0,44%	6,95%	5,23%	16.03.2006
До Райайзен (България) Фонд Облигации	консервативен	1.2660	1.2622	1.2622	1.2622	1.2660	3,28%	1,14%	8,07%	5,72%	16.03.2006
До Райайзен (България) Балансиран Фонд	балансиран	0.8590	0.8556	0.8556	0.8556	0.8590	-1,29%	4,79%	1,54%	-3,66%	16.03.2006
До Райайзен (България) Балансиран Фонд	фонд в акции	0.6426	0.6394	0.6394	0.6394	0.6426	-4,77%	8,99%	-0,88%	-10,14%	16.03.2006
До Райайзен (България) Фонд Акции	балансиран	0.7418	0.7388	0.7388	0.7388	0.7418	-2,82%	6,06%	-2,00%	-12,46%	11.0

Страните от еврозоната системно нарушавали фискалните правила

През 57% от времето на членство държавите не са спазвали Маастрихтските критерии

Правителствата на страните от еврозоната са нарушавали собствените си фискални правила през повече от половината години след въвеждане на единната европейска валута, показват изчисления на агенция Bloomberg. 16-те държави от валутния съюз не са спазвали едното или и двете изисквания на Европейския съюз за състоянието на бюджета средно през 57% от времето, прекарано в еврозоната. Според правилата, определени през 1997 г., дългът на страните членки не трябва да превишава 60% от БВП, а бюджетният дефицит не трябва да бъде повече от 3% от БВП.

Слабостите лъснаха
Дълговата криза в Гърция показва слабостта на фискалния контрол в 16-те икономики. Обещанията на страните да поддържат финансите в съответствие

с правилата се превърнаха по-скоро в красноречиви реплики, отколкото в реалност, което имаше своето отражение върху кризата с дълга.

Редовните нарушители

От страните основателки на еврозоната през 1999 г. Италия и Белгия не са отговаряли и на двете условия през всичките 11 години членство. Гърция се е провалила в изпълнението им през всичките 9 години, през които използва еврото като валута. Финландия и Люксембург се придържат стриктно и към двете ограничения всяка година.

Скъпи своеволия

Поведението на цялата еврозона беше прекалено фриволно при изпълнението на Маастрихтските критерии и сега е време да платят цената за тази безотговорност, казва проф. Кенет Рогоф от Харвардския университет и бивш главен икономист в Международния валутен фонд.

Наказани още няма
На срещата си на 21 май в

Висока цена Пазарите платиха скъпо заради Гърция

► Опасенията, че дълговата криза в Гърция ще се разпространи в цяла Европа, нанесоха тежък удар върху фондовите борси на Стария континент.
► Европейските книжа удариха шестмесечно дъно.
► Еврото пък слезе до най-ниското си ниво спрямо долара от 2006 г. насам.

► През половината от еврочленството на Италия Джулио Тремонти е бил финансов министър и нито веднъж не е успял да приведе бюджета в съответствие с правилата

СНИМКА BLOOMBERG

Брюксел финансовите министри от ЕС се заеха да затегнат санкциите за страните с големи дефицити.

Според Пакта за стабилност и растеж, приет през

1997 г. по предложение на Германия, всяка страна, чийто дефицит надвиши определената граница, следва да бъде санкционирана с глоба в размер на 0.5% от своя Брутен вътрешен про-

дукт, докато не приведе финансите си в ред.

До момента обаче нито една страна не е била глобена. Президентът на ЕС Херман ван Ромпой заявява, че се обмислят както

финансовите, така и нефинансовите санкции за страните, които повторно нарушат изискването за поддържане на дефицита под 3% от Брутен вътрешен продукт.

Корпоративни съобщения и обяви на държавни институции

Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, „PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES“

Проект № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ“

This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme „Development of the competitiveness of the Bulgarian economy“ 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013
ИАНМСП организира българско национално участие на Международното изложение в областта на мебелната промишленост MEVEL 2010, което ще се проведе в периода 22 – 26 ноември 2010 г. в Москва, Русия
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП - www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерство на икономиката, енергетиката и туризма.

Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, „PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES“

ПРОЕКТ № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ“

This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme „Development of the competitiveness of the Bulgarian economy“ 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие на Международното изложение SAIE Bologna 2010, което ще се проведе в периода 27 – 30.10.2010 в Болоня, Италия.
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП - www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, „PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES“

ПРОЕКТ № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ“

This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme „Development of the competitiveness of the Bulgarian economy“ 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие на Международното изложение SIMM Madrid 2010, което ще се проведе в периода 2 – 4.09.2010 в Мадрид, Испания.
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП - www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

ПОКАНА за свикване на редовно годишно Общо събрание на акционерите на „Дружба стъкларски заводи“ АД, София

Съветът на директорите на „Дружба стъкларски заводи“ АД, София, на основание чл. 223, ал. 1 ТЗ свиква редовно годишно Общо събрание на акционерите на 29.06.2010 г. от 11.00 ч. в седалището на „Дружба стъкларски заводи“ АД, гр. София, ул. „Проф. Иван Георгов“ № 1 – административна сграда, със следния дневен ред:

1. Приемане на доклада за дейността на дружеството през 2009 г. и отчета за дейността на директора за връзка с инвеститорите през 2009 г.; Предложение за решение – Общото събрание приема доклада за дейността на дружеството през 2009 г. и отчета за дейността на директора за връзка с инвеститорите през 2009 г.;

2. Доклад на регистрирания одитор за извършената проверка на годишния финансов отчет на дружеството за 2009 г.; Предложение за решение – Общото събрание одобрява доклада на регистрира-

ния одитор за извършената проверка на годишния финансов отчет на дружеството за 2009 г.;

3. Одобряване на годишния финансов отчет за 2009 г. и приемане на решение за разпределение на печалбата; Предложение за решение – Общото събрание одобрява годишния финансов отчет за 2009 г. и приема решение за разпределение на печалбата по предложение на акционерите;

4. Приемане на доклада на одитния комитет за 2009 г.; предложение за решение – Общото събрание приема доклада на одитния комитет за 2009 г.;

5. Избор на регистриран одитор за проверка на годишния финансов отчет за 2010 г.; Предложение за решение – Общото събрание избира регистриран одитор за проверка на годишния финансов отчет за 2010 г. по предложение на акционерите;

6. Освобождаване на членовете на Съвета на директорите от отговорност за дейността им през 2009 г.; Предложение за решение – Общото събрание освобождава от отговорност членовете на Съвета на директорите за дейността им през 2009 г.

Поканват се всички акционери, които притежават акции с право

на глас, или упълномощени техни представители, да вземат участие в работата на Общото събрание. Регистрацията на акционерите и техните представители за участие в събранието ще започне в 10.30 ч. на 29.06.2010 г. в седалището на дружеството, гр. София, ул. „Проф. Иван Георгов“ № 1 – административна сграда. При липса на кворум на основание чл. 227 от ТЗ Общото събрание ще се проведе на 14.07.2010 г. от 11.00 ч., на същото място и при същия дневен ред, независимо от представения на събранието капитал.

Писмените материали по дневния ред са на разположение на акционерите в седалището на дружеството: гр. София, ул. „Проф. Иван Георгов“ № 1, като всеки акционер при поискване може да се запознае с тях безплатно, в съответствие с чл. 224 от ТЗ.

Право на глас в общото събрание на акционерите ще имат само лицата, вписани в регистрите на „Централен депозитар“ АД като акционери 14 дни преди датата на Общото събрание (до 15.06.2010 г.).

Пълният текст на обявата, както и подробности за начина на участие в Общото събрание, свързани със ЗППЦК и ТЗ, може да се види на електронната страница на дружеството www.drujba.bg.

16 КОРПОРАТИВНИ СЪОБЩЕНИЯ

 Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, “PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES”
ПРОЕКТ BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ”
This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme “Development of the competitiveness of the Bulgarian economy” 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие на Международното изложение MICAM Milano 2010, което ще се проведе в периода 19 – 22.09.2010 в Милано, Италия.
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).
За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП – www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

 Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, “PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES”
ПРОЕКТ № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ”
This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme “Development of the competitiveness of the Bulgarian economy” 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие на Международното изложение BIFE – TIMB 2010, което ще се проведе в периода 8 – 12.09.2010 в Букюреш, Румъния.
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП – www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

 Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, “PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES”
ПРОЕКТ № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ”
This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme “Development of the competitiveness of the Bulgarian economy” 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013
ИАНМСП организира българско национално участие на Международното изложение в областта на хотелското и ресторантьорското оборудване EQUIP HOTEL 2010, което ще се проведе в периода 14 – 18 ноември 2010 г. в Париж, Франция
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП – www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

 Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Операция: BG161PO003-2.1.04 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия“

„Раломекс“ АД сключи договор за безвъзмездна финансова помощ по открита процедура за конкурентен подбор на проекти с определен срок на кандидатстване BG161PO003-2.1.04 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия“.

Наименованието на проекта на фирмата по договор №ТММ-02-54/17.07.2009 е „Технологична модернизация и въвеждане на иновативни процеси в „Раломекс“ АД“ и се реализира с финансовата подкрепа на Европейския съюз и Република България, Европейския фонд за регионално развитие, Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013“, Операция BG161PO003-2.1.04 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия“.

Основните дейности по проекта са:
Дейност 1: Инициране и мобилизиране на проекта;
Дейност 2: Подготовка и предоставяне на тържни документи;
Дейност 3: Оценка на оферти и сключване на договор(и) за доставка;
Дейност 4: Доставка на оборудване;
Дейност 5: Откриване на работни места и обучение на персонала;
Дейност 6: Включване на новото оборудване в производствения процес;
Дейност 7: Визуализация на проекта;
Дейност 8: Одит и приключване на проекта.

Очакваните резултати са:
1. Себестойността на продукцията ще намалее с не по-малко от 12%;
2. Ще бъдат въведени в производството три нови продуктивни линии във високите потребителски сегменти;
3. Съотношението между продукцията за износ и за националния пазар се очаква да достигне 15%/85%.
4. В общата структура на продажбите ще се увеличи дялът на продажбите, реализирани на националния и международния пазар;
5. Ще се постигне качество на изделията, съпоставимо с това на водещите световни производители на почвообработващи машини;
6. Производственият капацитет ще се увеличи с не по-малко от 35%, което ще доведе до не по-малко от 35% увеличаване на приходите от продажби.

 Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, “PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES”
ПРОЕКТ № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ”
This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme “Development of the competitiveness of the Bulgarian economy” 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие в международното изложение в областта на козметиката Cosmoprof North America 2010, което ще се проведе в периода 18 – 20 юли 2010 г. в Лас Вегас, САЩ
Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП – www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

 Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, “PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES”
ПРОЕКТ № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ”
This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme “Development of the competitiveness of the Bulgarian economy” 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСП организира българско национално участие в международното изложение в областта на занаятите AF – L'Artigiano in Fiera 2010, което ще се проведе в периода 4 – 12 декември 2010 г. в Милано, Италия

Краен срок за заявка на участие – 28 май 2010 (петък).

За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСП – www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

ПОКАНА ЗА СВИКВАНЕ НА РЕДОВНО ГОДИШНО ОБЩО СЪБРАНИЕ НА АКЦИОНЕРИТЕ НА СПАРКИ АД, ГР. РУСЕ

Управителният съвет на СПАРКИ АД, гр. Русе на основание чл. 223, ал. 1 от Търговския закон свиква редовно присъствено заседание на Годишно общо събрание на акционерите на дружеството на 28.06.2010 г. в 14:00 часа в гр. Русе, ул. „Розова долина“ № 1, при следния дневен ред и предложения за решения:

- Приемане на доклада на Управителния съвет за дейността на дружеството за 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема доклада на Управителния съвет за дейността на дружеството за 2009 г.
- Приемане на доклад на регистрирания одитор на дружеството за 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема доклада на регистрирания одитор на дружеството за 2009 г.
- Приемане на одитирания годишен финансов отчет на дружеството за 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема одитирания годишен финансов отчет на дружеството за 2009 г.
- Приемане на консолидирания годишен доклад за дейността на дружеството през 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема консолидирания годишен доклад за дейността на дружеството през 2009 г.
- Приемане на доклада на регистрирания одитор за извършената проверка на консолидирания годишен финансов отчет на дружеството за 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема доклада на регистрирания одитор за извършената проверка на консолидирания годишен финансов отчет на дружеството за 2009 г.
- Приемане на одитирания консолидирания годишен финансов отчет на дружеството за 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема одитирания консолидирания годишен финансов отчет на дружеството за 2009 г.
- Приемане на решение за освобождаване от отговорност членовете на Управителния съвет за дейността им през 2009 г. **Проект за решение:** ОС освобождава от отговорност членовете на Управителния съвет за дейността им през 2009 г.
- Приемане на решение за освобождаване от отговорност членовете на Надзорния съвет за дейността им през 2009 г. **Проект за решение:** ОС освобождава от отговорност членовете на Надзорния съвет за дейността им през 2009 г.
- Приемане на доклада на директора за връзки с инвеститорите за 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема доклада на директора за връзки с инвеститорите за 2009 г.
- Приемане на доклада на одитния комитет за дейността му през 2009 г. **Проект за решение:** ОС приема доклада на одитния комитет за дейността му през 2009 г.
- Приемане на решение за избор на регистриран одитор, който да провери и завери финансовия отчет на дружеството за 2010 г., съгласно направеното от одитния комитет предложение. **Проект за решение:** ОС приема решение за избор на регистриран одитор за 2010 г. който да провери и завери финансовия отчет на дружеството за 2010 г., съгласно направеното от одитния комитет предложение.

- Приемане на решение за покриване на реализираната през 2009 г. загуба **Проект за решение:** ОС приема решение реализираната от дружеството загуба през 2009 г. да бъде покрита от неразпределената печалба от предходни години.
- Приемане на решение за извършване на промени в Устава **Проект за решение:** ОС приема решение за извършване на промени в Устава на дружеството.
Поканват за всички акционери на дружеството да вземат участие лично или чрез представител. Писмените материали за събирането са на разположение на акционерите в офиса на дружеството в гр. Русе, ул. „Розова долина“ №1, всеки работен ден от 10.00 до 16.00 ч. Поканата заедно с писмените материали по точките от дневния ред на събирането са публикувани на електронната страница на СПАРКИ АД – http://sparkygroup.com/bg/investor_relations/sparky_ad/ за времето от обявяването на поканата в Търговския регистър до приключването на общото събрание.
Лица, притежаващи заедно или поотделно най-малко 5 на сто от капиталата на СПАРКИ АД могат да искат включването на въпроси и да предлагат решения по вече включени въпроси в дневния ред на общото събрание по реда на чл.223а от Търговския закон. Не по-късно от 15 дни преди откриването на Общото събрание тези акционери представят за обявяване в търговския регистър списък на въпросите, които ще бъдат включени в дневния ред и предложенията за решения. С обявяването в търговския регистър въпросите се смятат включени в предложението дневен ред. Най-късно на следващия работен ден след обявяването акционерите представят списъка от въпроси, предложенията за решения и писмените материали по седалището и адреса на управление на дружеството, както и на Комисията за финансов надзор.
По време на общото събрание, акционерите на дружеството имат право да поставят въпроси по всички точки от дневния ред, както и въпроси относно икономическото и финансовото състояние и търговската дейност на дружеството, независимо дали последните са свързани с дневния ред.
При липса на вкворум на първата обявена дата за ОСА, на основание чл. 227, ал. 3 ТЗ общото събрание ще се проведе на 13.07.2010 г. в 14:00 часа, на същото място и при същия дневен ред. В дневния ред на новото заседание не могат да се включват точки по реда на 223а от ТЗ.
Регистрацията на акционерите ще се извършва в деня на общото събрание от 13:30 часа до 14:00 часа.
За регистрация и участие в ОСА физическите лица - акционери представят документ за самоличност. Юридическите лица - акционери представят оригинал на актуално удостоверение за търговска регистрация, както и документ за самоличност на законния представител. Правила за гласуване чрез пълномощник: В случай на представителство на акционер в общото събрание на основание чл. 21, ал. 1 от Устава на СПАРКИ АД и Правилата за гласуване чрез пълномощник на ОСА, приети от УС е необходимо представянето и на изрично нотариално заверено пълномощно за конкретното общо събрание със съдържанието по чл.

- ал. 1 ЗППЦК. В случаите, когато юридическо лице не се представява от законния си представител, пълномощникът представя документ за самоличност, оригинал на актуално удостоверение за търговска регистрация на съответното дружество – акционер и изрично нотариално заверено пълномощно за конкретното общо събрание със съдържанието по чл. 116, ал. 1 ЗППЦК.
В случай на представителство на акционер на дружеството от юридическо лице – пълномощник се представя освен документ за самоличност на представляващото дружество - пълномощник, оригинал на актуално удостоверение за търговска регистрация на съответното дружество – пълномощник и изрично нотариално заверено пълномощно за конкретното общо събрание със съдържанието по чл. 116, ал. 1 ЗППЦК.
На основание чл. 116, ал. 4 от ЗППЦК преопълномощаването с правата предоставени на пълномощника съгласно даденото му пълномощно е нищожно, както и пълномощното дадено в нарушение на разпоредбата на чл. 116, ал. 1 от ЗППЦК.
Удостоверението за търговска регистрация, както и пълномощното за представителство в Общото събрание на акционерите, издадени на чужд език трябва да бъдат съпроводени с легализиран превод на български език, в съответствие с изискванията на действащото законодателство. При несъответствие между текстовете за върши се приемят данните в превода на български език.
УС на СПАРКИ АД представя образец на писмено пълномощно на хартиен и електронен носител, заедно с материалите за общото събрание. Образецът на пълномощно е на разположение и на електронната страница на дружеството – http://sparkygroup.com/bg/investor_relations/sparky_ad/ При поискване, образец на писмено пълномощно се представя и след свикване на редовно заседание на общото събрание на акционерите.
СПАРКИ АД ще получава и приема за валидни уведомления и пълномощни по електронен път на следната електронна поща dvi.sr@sparkygroup.com, като електронните съобщения следва да са подписани с универсален електронен подпис (УЕП) от упълномощителя и към тях да е приложен електронен документ (електронен образ) на пълномощното, който също да е подписан с универсален електронен подпис (УЕП) от упълномощителя.
Гласуването чрез кореспонденция и електронни средства не е приложимо съгласно действащия Устав на дружеството. Управителният съвет на СПАРКИ АД уведомява, че общият брой на акциите на дружеството и правата на глас в Общото събрание на дружеството към датата на решението на Управителния съвет за свикване на общото събрание – 21.05.2010 г. е 12 000 000 броя. На основание чл. 115б, ал. 1 от ЗППЦК правото на глас в общото събрание се упражнява от лицата, вписани в регистрите на Централен депозитар като акционери на дружеството 14 дни преди датата на общото събрание. Датата по предходното изречение за редовното заседание на Общото събрание на акционерите на СПАРКИ АД е 14.06.2010 г. Само лицата, вписани като акционери на дружеството на тази дата имат право да участват и гласуват на общото събрание.

ЛИЗИНГ

Редактор:
Радослава Димитрова
rdimitrova@pari.bg
tel. 4395 823

Реклама:
Мария Джурджина
mdjurdjina@pari.bg
tel. 4395 891

Междуфирменната задлъжнялост е основен проблем за лизинга

► Заради кризата голяма част от компаниите не могат да изплащат оборудването, което са взели на лизинг

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Опасностите отминават, появяват се положителни сигнали за развитието на бизнеса

По-голямата част от необслужваните лизингови договори са при вземанията от фирми, признават от различните лизингови компании у нас. Според статистиката предприятията държат 90.3% от общите лизингови вземания.

Статистика

Лошите лизингови вземания достигнаха 16.7% в края на първото тримесечие на 2010 г. Година по-рано те бяха 8.6%, а през последното тримесечие на 2009 г. - 16%. Те очевидно се увеличават спрямо общите вземания, но темпът на това увеличение намалява. Вече има положителни

сигнали, обясниха от лизинговите компании.

По-малко опасно

Предлагането на лизинг беше застрашено през 2009 г. Причината, от една страна, се крие в икономическата криза, която е рефлектирала върху потребителите, а от друга - лекото покачване на цените на продуктите. Според анализатори обаче опасността вече е отминала и вече има положителни сигнали за развитието на лизинговия бизнес.

Трудностите

Основните проблеми, които водят до трудности при изплащането на лизинговите договори, е голямата междуфирмена задлъжнялост, посочиха от „Ти Би Ай Лизинг“. Проблемите при изплащането на лизингите са особено при компании,

които имат вземания от бюджета, обясниха от „Интерлиз“.

В момента схемата е следната - големите компании, които получават средства по европейски програми и по инфраструктурни проекти, искат да са перфектни в отношенията си с финансовите институции. Това обаче се случва за сметка на сериозни забавяния на плащания към малките търговци. Междуфирменната задлъжнялост е основният проблем, който трябва да се реши сега. Когато това се случи, ще се подобри статистиката и качеството на лизинговите портфейли, обясниха от „Ти Би Ай Лизинг“. Освен с лошите вземания дружествата трябва да се справят и с мита за скъпото лизингово финансиране.

Радослава Димитрова

Инфраструктурните проекти ще помогнат на сектора

Фирмите започват да се стабилизират

Към края на годината ще има раздвижване по лизинговите вземания. Около това мнение се обединиха представители на лизинговите дружества у нас. Причината за позитивизма им се крие във факта, че през четвъртото тримесечие, когато се очаква да има леко съживяване на икономиката, фирмите ще станат по-активни при сключването на лизингови договори.

Позитивизъм

Лизингът винаги е бил конкурентоспособен и ще оцелее. Според съпредседателя на Българската асоциация за лизинг Теодор Маринов нещата ще се подобрят, ако има обезпечения, които може да бъдат изнесени извън българския пазар. Раздвижването

на лизинговия пазар ще последва завръщането на инвестиционния интерес на фирмите към дълготрайните активи, посочиха от „И Еф Джи Лизинг“.

Светлина в тунела

Вече има положителни сигнали за лизинговия пазар. Те се крият в забавения ръст на лошите вземания, както и в понижението в абсолютен размер на необслужваните договори.

Вече започват да се стабилизират фирмите, които са свързани с износа, и очакваме инвестициите там да се раздвижат. Оттук ще се увеличи лизингът на машини, коментираха от Българската асоциация за лизинг. Оттам допълниха, че строежът на магистралите също ще допринесе да се реализират повече активи по тежкотоварни и лекотоварни автомобили, както и на машини.

25%

намаление!

Пълна **ЛИКВИДАЦИЯ**

за автомобили на склад от **МОДЕЛ 2009**

Позволи си да ги имаш! На най-изгодните цени до сега - за всички товарни варианти на Crafter 35 и всички варианти на Transporter.

За точното оборудване на автомобилите и съответните им цени, моля обрънете се към Вашия Финансов директор. Условието важи до изчерпване на количествата.

Транспортен режим на гориво: 7,8 - 8,5 л/100 км, комбинирани изп. на CO₂: 199 - 227 г/км
Crafter 35: режим на гориво: 10,2 - 10,3 л/100 км, комбинирани изп. на CO₂: 247 - 271 г/км

Лекотоварни
автомобили

PORSCHE
MS

София, Парк София 180к, 02/ 86 75 400, Сопот Арто, 82 87 705, Панаев, Заос - 02/ 94 09 92, Варна, Асперийс, 052/ 57 07 00,
Вуляк, Вестарс - М, 056/ 87 42 50, Руса, Лобн - Кад, 082/ 90 04 94, Стара Загора, Автолет 2000, 042/ 61 60 44,
Велико Търново, Автолет, 062/ 61 87 75, Плевен, Автолетсис, 066/ 88 87 88, Бургасград, Арто Мобилс 105, 073/ 63 35 92

Автомобилите крепят сектора

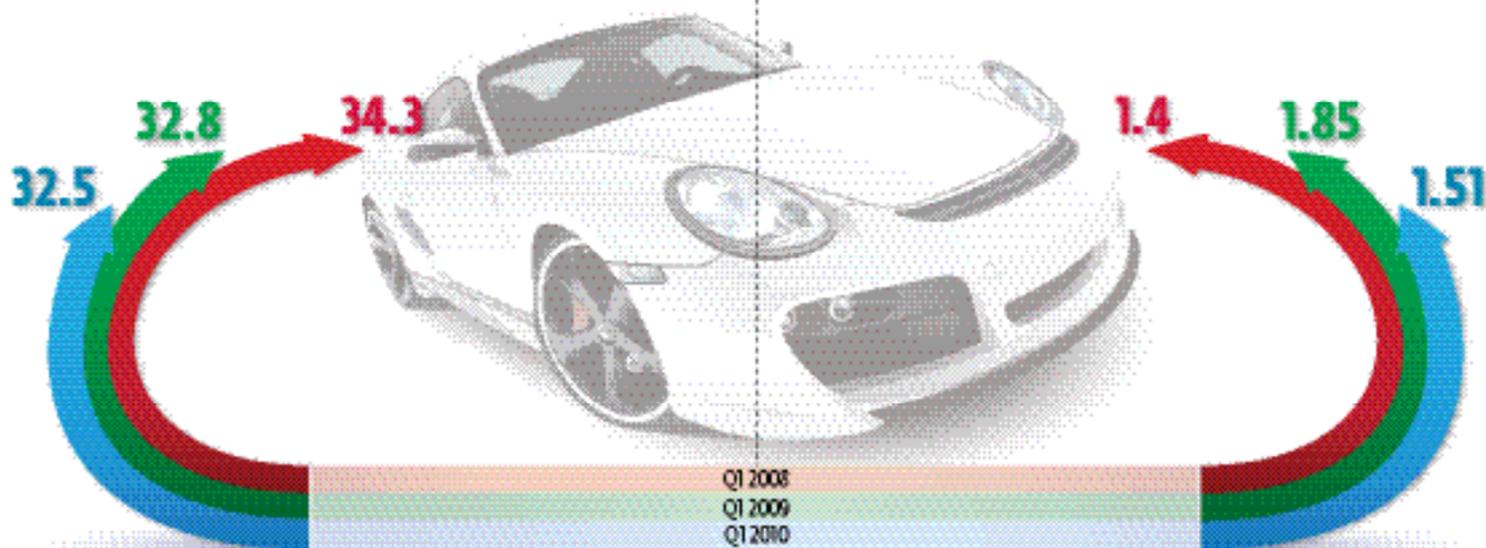
Клиентите се насочват към коли от по-нисък клас

Най-големите сделки в портфейлите на лизинговите дружества са за автомобили, коментираха мениджъри. Въпреки големите спадове при договорите за лизингови продукти в края на март автомобилите на лизинг са 32.5% от общо взетите, а стойността на договорите е за 1.506 млрд. лв., показва статистиката на Българската народна банка. Според представители на лизинговите дружества у нас интересът към автомобили на лизинг ще продължи през следващите месеци, а в края на годината ще се регистрира и раздвижване на този сегмент.

Спадовете

Статистиката показва, че от началото на 2008 г., когато кризата още не беше засегнала родните компании, досега делът на автомобилните вземания почти не се променя. В края на първото тримесечие на 2008 г. автомобилите са държали 34.3% от

Дял на автомобилите на лизинг от общия дял на вземанията, %

Сума на лизинговите договори за автомобили, млрд. лв.

всички лизингови сделки. През 2009 г. процентът им е бил 32.8, а в края на първото тримесечие на тази година делът им достига 32.5%.

Интересът към автомобилите на лизинг се запазва но въпреки това и там има спад. В края на първото тримесечие на годината той е от 18.64% в сравнение със същия период на миналата година.

Последната статистика на БНБ показва, че понижението в обемите на вземанията при автомобилите на лизинг започват да забавят спада. В края на първото тримесечие се отчита понижението от 6.9% спрямо последното тримесечие на 2009 г. В края на декември миналата година този спад е бил от 8.7%, а в края на септември - 11.4%.

Въпреки понижението при автомобилите на лизинг те ще останат основен сегмент от общия дял, коментира Пламен Павлов, директор на "И Еф Джи Лизинг".

Промените

Ефектът от кризата бе усетен не само по спада в сделките, но и по прекратените лизингови схеми. Освен това клиентите

прехвърлят интереса си към по-нисък клас автомобили. Това също понижава обема на вземанията, защото, макар и да има новоподписани договори, те са за по-ниски суми, обясни представител на лизингово дружество.

Оптимистичен поглед

Всички компании, които се занимават с автомоби-

лен лизинг, са оптимисти за развитието на бизнеса си. Голяма част от тях разчитат на инфраструктурните проекти, които ще се реализират до края на годината. Строежите на магистрала също ще допринесат за повече автомобилни вземания към края на годината, посочиха представители на компанията.

Радослава Димитрова

Да си роден под щастлива звезда

Удоволствие е, когато работиш в успешна финансова компания, твърди Цветелин Минчев

Успешно съчетавам личния и професионалния живот, обяснява за себе си Цветелин Минчев, началник отдел "Продажби през банката" в УниКредит Лизинг. Избрах да се развивам във финансовата сфера още докато учех в университета. Макар че да работиш на позиция там не е много лесно, той върши работата си с удоволствие и постоянно се обучава, така че да е от максимална полза на компанията.

Да работиш с удоволствие

За Цветелин Минчев работата не е задължение, а удоволствие. Заради това той е избрал да "подарява" час от свободното си време на компанията и въпреки че е завършил две специалности - "статистика и иконометрия" и "счетоводство и контрол със специализация банков счетоводство", сега той учи отново.

СНИМКА БОБИТОШЕВ

Цветелин Минчев се обучава в международна магистърска програма по корпоративно и инвестиционно банкиране, която се организира от УниКредит. Тя се провежда в пет университета в Германия, Австрия, Италия и Турция, разказва той.

Обучението ми в момента е много важно. То е свързано със срещи с много хора, които са от

различни култури и взаимодействието между тях е много интересно. То е от полза и за професионалното развитие, и в личния живот, защото се създават много приятелства, твърди Минчев.

Под щастлива звезда

Цветелин Минчев може да се похвали, че е късметлия. След като завършва университет,

желанието му е да работи в банка.

През 2004 г. реших да се реализирам по специалността и кандидатствах в най-голямата и добре развиваща се българска банка. Имах голям късмет, че директно започнах работа, без да се налага да минавам през стажантска програма, а на договор, разкрива той.

Тайните на успеха

Упоритостта и последователните цели, които съм си поставил, са много важни за успешната кариера. По думите му обаче към това трябва да се добавят реалните резултати. Във финансовата сфера е много важно резултатите да са качествени, допълва Минчев. Едно от нещата, с който се гордее в професията си, е доверието, което създава у партньорите, и клиентите, с които работи. Отношенията, които създава в професионален план, винаги се оказват дългосрочни, разказва той.

Връзка

Успешната кариера неминуемо е свързана със стабилна връзка служител/компания. В този смисъл Цветелин Минчев е добър пример. Връзката между него и компанията, в която работи, е много силна. Аз успявам да помогна на компанията с иновациите, които предлагам. Те обаче са благодарение на възможностите, които ми предоставя фирмата чрез проектите, в които участвам, и допълнителната магистратура, разказва той. Възможностите

които ми дава компанията, са неограничени, допълни Минчев.

Свободното време

Въпреки че професионалният живот на Цветелин Минчев е свързан с една от най-сложните сфери, той намира време за себе си. Въпрос на организация е да съчетавам професионалното и свободното си време, разказва той. Едни от любимите му занимания в свободното време са пътуванията и футболът. Футболът обаче отново е свързан с работата ми, защото играя в отбора на УниКредит, обясни още Минчев. Обичам да пътувам. В България има страхотни места, които човек може да посети. В България любимото ми място е Априлци, а в чужбина много харесвам Италия, разказва той.

Бъдещето

Вярвам, че инвестирам в компанията и ще имам възможност да се развивам в бъдеще, обясни Цветелин Минчев. Ще продължавам да се развивам в областта на търговските отдели, които директно са отговорни за клиентите, посочи още той.

Върнатите активи излизат отново на пазара

Компаниите не признават какъв е делът на активите, които трябва да се реализират повторно

Кризата доведе до бум на отказаните лизинги. Най-голям е делът на върнатите транспортни средства, признаха от лизинговите дружества, но никой от мениджърите им не пожела да признае какъв процент са те. Официална статистика за върнатите лизингови активи няма, заради това не може да посочим точна цифра. Около тази теза се обединиха повечето от запитаните компании.

Откажете

Връщат се активи, в голяма част те са превозни средства, но това не решава проблема нито на лизингодатели, нито на лизингополучатели, коментира изпълнителният директор на "Ти Би Ай Лизинг" Валентин Гълъбов. Темповете на връщане на активите са различни за различните

„Връщат се активи, в голяма част те са превозни средства, но това не решава проблема нито на лизингодатели, нито на лизингополучатели

компани, посочи още той. По думите му много зависи от икономическия статус на клиентите.

Реализация

Върнатите лизингови активи се реализират повторно, посочи Теодор Маринов, изпълнителен директор на "Интерлийз". През първото тримесечие не само намалява темпът на увеличение на лошите лизингови вземания, но нараства и интересът към вторично предлаганите продукти.

Като цяло реализацията на вторични лизинги върви много по-добре, отколкото предходното тримесечие, обясни Маринов. Въпреки

► Автомобилните активи са сред най-връщаните. Те се реализират на вторичния пазар

това с нетърпение очакваме момента, в който ще се занимаваме повече с нови договори, а не с реализиране на вторични лизинги,

коментира още той.

Нещата ще се стабилизират, обясниха от лизинговите компании. А причините според тях са, че на

пазарите в Западна Европа има сериозно раздвижване и това ще се отрази добре и в България. Продажбите на транспортна и строи-

телна техника в Европа се увеличават, посочи Теодор Маринов. Това ще повлияе и на нещата в България, допълни той.

Сделките с недвижимо имущество са много

В момента на пазара има много добри сделки за недвижимо имущество на лизинг

Недвижимото имущество на лизинг е единственото, което реализира ръст, показва статистиката на БНБ. В края на първото тримесечие на годината реализираните лизингови вземания за недвижимо имущество са на стойност 4.650 млн. лв. На годишна база това е ръст от почти 1%.

Според представители на Българската асоциация за лизинг в момента има добри сделки, които се предлагат за финансиране

в недвижими имоти чрез лизинг. Това е една от причините в тази част от лизинговите портфейли да се реализират ръстове.

Другото обяснение е, че активите за недвижимо имущество са по-дългосрочни и поради това те се отчитат по-късно.

Така реално една голяма част от увеличенията не са заради новоподписани договори, а заради финализиране на стари сделки. Сделките за недвижимо имущество на лизинг са едни от най-нискорисковите, особено когато са с физически лица.

Лизинг като за световно!

1

2

3

4

5

Ние ще плащаме първата година вместо Вас

5 ГОДИНИ МАИ 180 000 км ГАРАНЦИЯ*

5 ГОДИНИ ГАРАНЦИЯ БЕЗ ЛИМИТ КИЛОМЕТРИ

New Santa Fe

4x4, Common Rail Direct Injection 2.2 CRDi 187 к.с., 438 Nm, 6-степенна автоматична скоростна кутия, електронен спирачен контрол, мулти-дисков брейк 18", колелни дискове, ABS, ESP, BAS, ESP, PCS, ROP (система против преобръщане), фабрични 7 места за данъчен кредит. Среден разход: 7.4 л/100 км, CO2: 187 г/км.

I30

Common Rail Direct Injection 1.6 CRDi 98 к.с., 235 Nm, 6-степенна скоростна кутия, ABS, ESP, колелни дискове, електронен спирачен контрол, 3 въздушни въздушни филтъра, фабрична аудиосистема, парктроник система, ал. левен, бълчестост за различни кредити. Среден разход: 4.7 л/100 км, CO2: 117 г/км.

Средна цена на лизинг: 5 години; Първоначална вносна: 25%; Сопътна цена: 5%; ТПР: 4.8%. Лизинговите вноски през първата година се поемат от Hyundai Лизинг, а останалите 4 години от клиентите. Промоцията важи до края на Свободното търговство по футбол 2010 или до изчерпване на количествата. Изключването се изключвателно.

Индустриал Коммерс – официален доставчик на Hyundai Лизинг.

Офиси на Hyundai Лизинг и Индустиал Коммерс:
 София, Славейков пр. 02/80 44 100, 0884 830 110, Булевард 080/891 717, 080 444, 0884/830 154, Варна 062/749 969, 0884/830 156, Пловдив 032/511 11 55, 0884/830 154, Б. Търново 062/829 402, 0884/830 157, Враца 082/872 008, 0888 757 084, гр. Сандански 0884/830 180, Ст. Златево 042/298 117, 0884/830 158, Нюбол 048/939 727, 0884/830 153

www.hyundai-leasing.bg

www.finleasing.com

Финанс ЛИЗИНГ

Лизинг на МПС

Лизинг на машини и оборудване

Лизинг на недвижими имоти

Машините на лизинг са намалели със 17.5%

Фирмите представляват 85% от клиентите на лизинговите дружества

Компаниите са сключили лизингови договори за финансов лизинг за машини, съоръжения и индустриално оборудване за 1.274 млрд. лв. Това е спад от 17.5% на годишна база, показва статистиката на БНБ. През последното тримесечие на 2009 г. също имаше спад, но той беше от 13.6%. В края на март вземанията по финансов лизинг за машини, съоръжения и оборудване се

понижават с 5% спрямо декември, а стойността на сключените договори е 67.1 млн. лв.

Конюнктура

Делът на лизинговите вземания за машини и оборудване в края на март е 27.3% от всички лизингови вземания. Спрямо предходната година той почти не се променя. Тогава е бил 27.4%. Фирмите са 85% от клиентите на лизинговите компании. Договорите, които сключват най-често, са за оборудване, строителни и транспортни машини. През първото тримесечие има около 60% спад

на вземанията за фирмено оборудване, призна мениджърите от лизинговите компании. Въпреки това към края на годината се очаква раздвижване.

Дъх на оптимизъм

Лизинговите компании отчитат голям спад при вземанията за оборудване на фирми, както и при вземанията за машини. Независимо от това обаче те са оптимисти и вярват, че в края на годината нещата ще се променят. Оптимизмът им не е напрасен. Причините, поради които шефовете на лизингови компании виждат свет-

▶ В момента вземането на машини на лизинг е намалало, но компаниите са оптимисти, че нещата ще се променят в края на годината

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

лина в тунела, са, че инфраструктурните проекти се раздвижват и фирмите ще имат нужда от ново оборудване. Друга при-

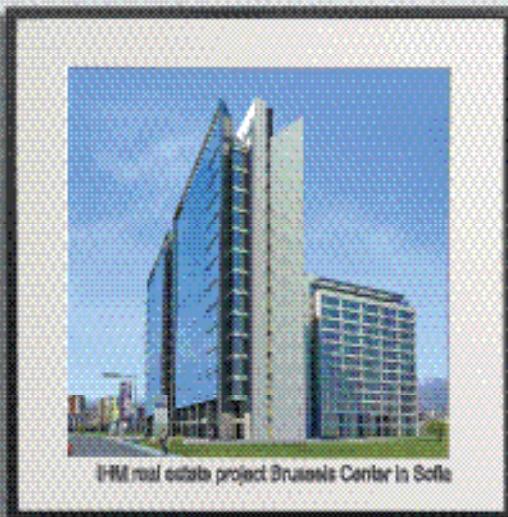
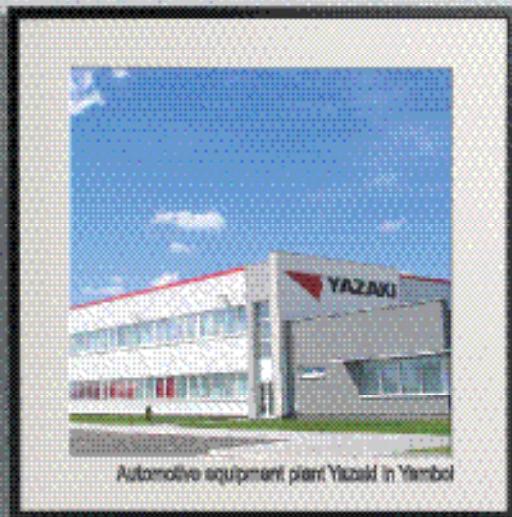
чина е, че банките вече започват лека-полека да размразяват фирменото кредитиране и много от фирмите ще прибегнат

и до лизинг, защото ще разширяват дейността си или ще сменят оборудването си.

Радослава Димитрова

www.immorent.bg

Partner with IMMORENT to create value in Bulgaria.

IMMORENT

Member of Erste Group

IMMORENT BULGARIA is a wholly-owned subsidiary of IMMORENT AG, a company of Erste Group and one of the market leaders in the leasing of real estate, providing also project development services in Austria and CEE. Investments in Bulgaria are focused on office and multifunctional buildings, industrial parks, logistics centers, shopping malls and residential complexes. Our experts can provide you with customized and cost-effective solutions for your investment projects. Profitability, that's plain to see. IMMORENT BULGARIA EOOD, Parchevich Street No. 42, 1000 Sofia, Bulgaria, Tel.: (+359 2) 930 41 00, Fax: (+359 2) 930 41 22, E-Mail: office@immorent.bg

Автомобилни компании залагат на атрактивни цени

Товарните автомобили, взети на лизинг, намаляват с близо 25%

За година вземанията по договори за финансов лизинг на товарни и лекотоварни автомобили намаляват с 24.9% до 1.167 млрд. лв. в края на март 2010 г. (24% годишен спад през декември 2009 г.). В края на първото тримесечие на 2010 г. те намаляват с 4.7%, или с 54.7 млн. лв., спрямо декември 2009 г., показват данните на Българската народна банка.

Делът на вземанията за товарни и лекотоварни автомобили в края на първото тримесечие на годината е 24% от всички вземания, става ясно от статистиката на централната банка. Това е спад от 2.3 процентни пункта спрямо същия период на миналата година, когато делът им е бил 26.3% от всички вземания.

Статистика

От началото на годината спадът в продажбите на лекотоварни и тежкотоварни автомобили е около 30%. Това стана ясно на конференцията

“Защо буксува пазарът на лекотоварни и тежкотоварни автомобили в България”, организирана в средата на месеца от в. “Пари”.

През миналата година в продажбите на лекотоварни автомобили има 61% спад, обяви Владимир Каменов от “Мото-Пфое”. По думите му в момента пазарът оперира с 25% от обемите на продажби през 2008 г.

Отражение

Продажбите на лекотоварни и тежкотоварни коли са отражение на икономиката и преди години те бяха двигателът на пазара, защото хората мислеха първо за бизнеса си, посочи Владимир Каменов. Раздвижване при перото товарни и лекотоварни автомобили ще има, когато се раздвижат инфраструктурните проекти, посочи Цветелин Минчев от “УниКредит Лизинг България”. Въпреки че отчитат спад, автомобилните компании продължават да работят, като предлагат гъвкави схеми на клиентите си. Това е част от политиката им за оцеляване по време на криза.

Радослава Димитрова

▶ Продажбите на автомобили са пряко свързани със състоянието на икономиката

Невероятни цени за най-продаваните модели на Opel!

Opel Corsa и Opel Astra Classic III – немско качество, богато оборудване, а сега и страхотни цени!

Corsa 65 к.с. – 16 990 лв.   **Corsa 85 к.с. – 17 690 лв.**

Ниво Essentia 5 врати с климатик, ABS, 2 въздушни възглавници, ел. огледала, регулируем волан, радио CD и централно заключване.

Astra Classic III 90 к.с. – 19 890 лв.

Климатик, ABS, предни ел. стъкла, фарове за мъгла, 4 въздушни възглавници, кожен волан, радио CD с управление от волана и централно заключване.

www.opel.bg

* Снимката е илюстративна. Всички цени са за бензинови двигатели и са с ДДС.
Офертата важи за корпоративни клиенти или при покупка на лизинг.
Комбиниран разход: 5,0-6,2 л/100км; емисии CO₂ 117-148 г/км.

Wir leben Autos.

Официални вносители на Opel за България:

София: Аутомакс 02/975 38 40; Булвария 02/926 77 88; Дженераъс Ауто 02/80 888; София Ауто 02/816 36 00;

Благоевград: София Ауто ГД 073/889 30 00; Бургас: Бова 056/58 51 14; Дженераъс Ауто 056/80 8888;

Варна: Каргоекспрес 052/57 41 09; В. Търново: Оникс Ауто 062/62 80 95; Пазарджик: Илина Кар 034/44 68 92;

Пловдив: Стефанов Мотърс 032/511 511; Русе: Автосвят 082/55 00 03; Сливен: Олимпиа Ауто 044/66 30 65;

Стара Загора: АутоВиа 042/28 20 20; Хасково: Поли-Ауто 038/606400.

Интервю Теодор Маринов, съпредседател на Българската асоциация за лизинг

Лизинговите фирми ще оцелеят в трудните условия

Необслужваните договори ще намаляят до 15% в края на годината

► **Господин Маринов, как ще коментирате статистическите данни за лизинговите дружества за първото тримесечие на годината?**

- Това, което показва статистиката, не е изненада. Има близо 50% намаление на новите лизингови договори. Основната причина естествено са кризата и нейното влияние върху стоците, които най-често се купуват на лизинг. Това са предимно транспортни средства и машини. А инвестициите в машини са занижени. Фактът, че бизнесът е намалял, води до спад при общите вземания. За първото тримесечие той е от 5% спрямо последното тримесечие на 2009 г. Но и тези 5% са достатъчно притеснителни.

► **Новоспак 50% са сериозен спад.**

- Не трябва да се забравя, че сравнението е с първото тримесечие на 2009 г., когато все още не беше усетен ефектът от започването на кризата. Когато съпоставяме първото тримесечие на тази година с второто, показателите ще са доста по-сравними.

► **В такъв случай може ли да се направи извод, че на фона на сегашната икономическа обстановка няма причини за сериозно притеснение?**

- Няма причини да сме изненадани. Всички транспортни средства и машините са свързани с инвестиции. Те от своя страна са свързани с конкретни проекти, договори, поръчки. Вече започна съживяване на някои от предприятията и очакваме постепенно възстановяване на лизинговия бизнес.

► **Какво очаквате за следващите месеци?**

- Постепенно намаляване на спада, докато достигнем нулата, и след това да започнем да си връщаме ръста. Но това може да стане чак към края на годината. Процесите са силно инерционни. А голяма част от активите, които се финансират, са свързани с дълги процеси на производство, на доставка и дори и да има пик на поръчките примерно към юни, доставките ще се извършат към края на годината. Тогава може да се очаква някакво по-сериозно раздвижване.

► **Единственият ръст, който е отчетен от статистиката, е при лизинга на**

30

► процента са загубите на лизинговите фирми от необслужваните договори

15

► процента ще бъдат лошите лизингови договори в края на годината

60

► процента е спадът на новоподписаните договори за фирмено оборудване на лизинг през първото тримесечие на годината

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

недвижимото имущество. Какво е обяснението на това явление?

- Това е така, защото лизингът при недвижимите имоти беше доста нисък за пазара. А новият бизнес се осчетоводява като нов, когато е изпълнен активът, който е предмет на лизинговия договор. Например за едно съоръжение от типа на търговски комплекс, ако ние днес сключим договор, той най-вероятно ще е готов през май 2012 г. и е напълно възможно този ръст да е резултат от осчетоводяването на инвестициите, които са започнали много преди това.

Другото обяснение е, че в момента има добри сделки, които се предлагат за финансиране в недвижими имоти чрез лизинг. На фона на малкия обем не е трудно да се постигне ръст в малки обеми. Трябва обаче да се има предвид, че целият пазар е около 480 млн. лв.

в момента, а това е нищо на фона на целия финансов сектор. Това са ефектите на малките числа. Една сделка може да промени пазара, а тук става въпрос за не повече от една-две сделки.

► **Автомобилите все още са доминиращи в дела на активите.**

- Да, все още са на първо място и ще си остават там.

► **Как стоят нещата за оборудването за фирми на лизинг?**

- Тук има спад от 60% спрямо първото тримесечие на 2009 г. Вече започват да се стабилизират фирмите, които са свързани с износ, и очакваме инвестициите там да се раздвижат. Оттам ще се увеличи лизингът на машини.

Не трябва да се забравя обаче, че предприятията имаха проблем с това да

натоварят капацитета си от 2008 г. Първо трябва да го използват него и след това да разширят капацитета си. Има доста път, който трябва да се извърви дотогава. Все още няма нови продукти, защото ние не сме по-консервативно производство, което е свързано с по-трудоемки процеси. Няма високотехнологично производство, което е свързано с нови продукти, така че единствените инвестиции, които може да се направят в България, са инвестициите за повишаване на капацитета.

► **Как ще коментирате необслужваните лизингови договори, които са 16.7%?**

- Има спад в абсолютен размер на необслужваните договори. Той е около 9 млн. лв. Това е първият спад в абсолютен размер. За съжаление обаче като процент от общите взема-

ния има ръст. Този път той не е голям - от 16.05% в края на първото тримесечие на 2009 до 16.7% през тази година. Това може да се нарече стабилизация.

► **Това е добър сигнал за лизинговия сектор.**

- Фактът, че нещата започнаха да стават по-зле с по-бавни темпове, може да се нарече и положителен сигнал. Колкото по-трудно става, всеки лъч ни изглежда по-светъл.

► **Как ще се развие обслужването на лизингови договори през следващите месеци?**

- През следващото тримесечие ще са от същия порядък и след това ще започнат да намаляват.

► **До колко може да достигнат в края на годината?**

- До края на годината ще паднат под 15% във всички положения. Но и 15% са

много за нашия пазар.

► **Това означава, че лизинговите предприятия са застрашени от необслужваните вземания?**

- Зависи от фирмите и какво включват договорите им. Като резултат на загуби, те ще донесат между 20 и 30%. Това е норма за загуба в момента. Те не са фатални и лизинговите дружества ще оцелеят.

► **Как ще се разпределят лизинговите договори между различните сектори на икономиката? От кой сектор има най-много сключени лизингови договори?**

- Основните договори, които се сключват, са свързани с транспорта и с услугите. Договорите, свързани с транспорта и със строителството, намаляват, защото там са основните проблеми в момента.

Радослава Димитрова

Кризата направи дружествата ПО-ГЪВКАВИ

Компаниите залагат на съществуващите активи в лизинговите портфейли

Политиката на компаниите трябваше да се промени. Това беше едно от основните предизвикателства на кризата - оцеляване чрез гъвкава промяна на съществуващите модели. Лизинговите дружества реализираха огромни спадове, но успяха да ги тушират. Все още няма увеличение на реализираните активи, нито намаление на лошите вземания, положителни сигнали обаче вече се появяват. За да доведат те до ръстове обаче, "изискването на кризата" е промяна на политиката.

Ситуацията

Клиентите се въздържат от нови инвестиции заради проблемите с управлението на ликвидните средства. Повечето от компаниите не предприемат нови инвестиции, освен ако не са крайно

необходими. Инвестиции правят само тези, които са сигурни, че ще реализират допълнително производствени обеми.

Новите посоки

Икономическата криза направи дружествата много по-гъвкави, коментираха от компаниите, участващи на лизинговия пазар. В момента компаниите обръщат голямо внимание на съществуващите активи и рядко се насочват към нови договори. Целта е тези активи да се реализират успешно и да не се увеличават необслужваните вземания.

Лизинговите дружества вече все повече залагат на комуникацията с клиентите си. За да са успешни сделките, клиентите трябва да са добре информирани. Заради това близостта до лизингополучателите е много важна, твърдят експерти.

Съвети

Те съветват всеки клиент, който получи ясни

сигнали, че има затруднения, максимално бързо да уведоми фирмата лизингодател. Ако това стане, двете страни ще предприемат правилни действия и ще предотвратят допълнително влошаване на портфейлите, както и изземане на активи.

Всяка фирма, която има финансови проблеми, трябва бързо да направи план на очакванията си за бъдещи приходи и финансово състояние. На базата на тези планове лизингодателите съветват какъв план на разсрочено плащане да избере дадената компания.

Вместо да връщат взети активи, по-добре е компаниите да намерят близки фирми и да предоставят на тях своите активи и съответно плащането им. По този начин хем те не попадат в графата "лош дължник", хем върнатите активи, които трябва да се реализират повторно, не се увеличават.

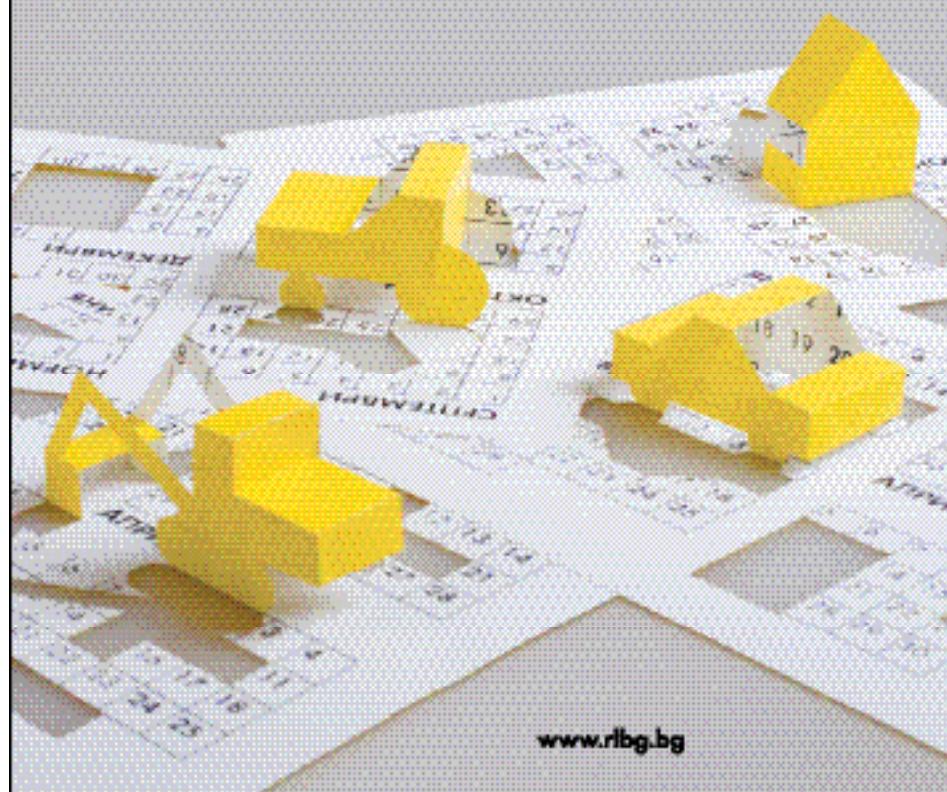
Радослава Димитрова

УНИВЕРСАЛЕН ЛИЗИНГ

Райфайзен
ЛИЗИНГ

Когато времето ти е ценно.
Избери бързото решение.

Лизинг на леки и товарни автомобили, строителна и селскостопанска техника, недвижими имоти.

www.rfbg.bg

Трудните условия, в които работят, накараха лизинговите дружества да заложат на добрата комуникация с клиентите

Цитат

„Кучето водач е едно от многото средства за сигурност и независимост в придвижването на слепите хора

► Албена Алексиева, председател на фондация „Очи на четири лапи“

Издръжка Фондацията ще кандидатства за финансиране от държавата

„Очи на четири лапи“ се нуждае от 200 хил. лв. годишен бюджет. В него влизат заплатите на инструкторите, разходите за ветеринарни услуги, храна, аксесоари, поддръж-

ката на полигони и обучителни площадки, режийните разходи на фондацията. Финансирането става по три начина - от външни спонсори или от общините - основно от Столичната община, но тази година фондацията има договор и с община Плевен, откъдето са решили да падат пари за едно куче. Третият начин, по който „Очи на четири лапи“ набират средства, е

чрез целеви проекти, като парите от тях отиват в програмите на училището и рехабилитационния център към него. Борим се тази година поне част от необходимия ни годишен бюджет да се делегира от държавата, защото сме единственият институт в страната, който подготвя такъв тип помощни средства, казва Албена Алексиева.

Много скъп приятел

Фондация „Очи на четири лапи“ е обучила 27 дипломирани кучета водачи

Те са най-добрият приятел на човека. Те са от едни от най-благородните породи. Но не могат да обърнат внимание на никого, защото изпълняват важна мисия. Това са очи на четири лапи.

Професията куче водач е сравнително нова за България. Инициативата, при която приемни семейства могат да отгледат малко кученце до първата му годинка, стартира през 2003 г. Тогава от 7 кучета едно става куче водач. Идеята е на фондация „Очи на четири лапи“ и към днешна дата набира все повече популярност.

Статистика

Към днешна дата през програмите на фондацията са минали 102 кучета, от които 27 са дипломирани помощници на слепи хора. Тези данни повтарят статистическите норми във всички училища за кучета водачи по света - успеваемостта при дипломиране на кучета водачи е около 30%.

На мнозина данните, че в страната ни има едва 27 кучета водачи, може да се сторят прекалено недостатъчни на фона на броя на незрящите хора в страната, които са 17-18 хил. души. Оказва се обаче, че от тях едва

1000 отговарят на обективните изисквания за работа и живот с куче водач.

По света

Никъде по света кучето водач не е универсално помощно средство и не се полага на всеки сляп по един животински помощник, каза за в. „Пари“ Албена Алексиева, председател на фондацията. За пример тя дава Германия - страната, която е създала ноу-хау на обучението на кучета водачи и има традиции в обучението от 1916 г. Там на 100 хил. официално регистрирани слепи хора се падат едва 5 хил. кучета.

Фондацията набира своите бъдещи водачи по 3 основни канала - чрез собствена развъдна програма, от чуждестранни развъдници и от дарения. Цената на кученце от развъдник от чужбина е 400 EUR.

Приемни семейства

Бъдещото куче водач се отглежда в приемно семейство не защото фондацията няма възможност да го направи. Израствайки сред хора, които не са част от фондацията, животното натрупва социален опит, който му е изключително полезен, за да

се превърне в ефективен водач. Основно изискване към приемното семейство е поне един от членовете му да има разчупено работно време - да не са с 8-часов трудов ангажимент всеки ден. Те трябва да отделят достатъчно време, за да водят кучето на задължителни групови тренировки по послушание и социализация, организирани от фондацията. Тяхната цел е да превърне животното в „управляемо“ - да изпълнява основни команди, да е послушно в градския транспорт - да свикне с всички особености на градската среда, казва Алексиева. На приемното семейство се осигурява всичко необходимо за отглеждането на малкото куче - храна, ветеринарни прегледи, аксесоари, платени са и тренировъчните часове.

Обучение

Когато навърши една година, кучето постъпва в училището за едномесечна проверка. През тези 4 седмици се изследва здравословното състояние на кандидат-водача - правят се общи медицински прегледи, поведенчески тестове, които оценяват реакциите на кучето на различни дразнителни от средата.

В тях се наблюдава какво е отношението на животното към градския транспорт, непознати хора и други животни. На този етап се преценява кое куче има потенциал за дипломиран водач и кое не. По-голямата част от отпадналите е през този тестови период, казва председателката на фондация „Очи на четири лапи“. Има и кучета, които отпадат и в по-късен етап, но те са изключения.

Животните, които са се „провалили“ по време на тестовете, се подаряват за домашни любимци. Може да останат в приемните семейства, където са отгледани, но може и да се настанят в семейства на желаещи. Имаме списък с такива, който набъбва всяка година, казва Алексиева.

Същинското обучение се води от персонален инструктор. Училището разполага със 7 сертифицирани учители на кучета водачи. Обучението продължава около 6-8 месеца, а през последните 3 седмици инструкторите провеждат уроци и с бъдещия ползвател. По данни за изминалата година периодът от отглеждането до дипломирането на едно куче като професионален водач струва 15 хил. лв.

Елина Пулчева

